Контрольный экземпляр

Масше а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 7 АПРЕЛЬ, 1987 ШУ. ★ № 42 (7388). ★ Мах 3 кеп.

Хоржамашта накъадолхаш

ДЕМОКРАТЕ ХЬАЛЕ

КПСС областной комитете совещани хилар, цига моттигерча Советашка хургдолча хоржамашта кийчо ярца дувзаденна цхьадола дешаш дийцар.

Цига дакъа лаьцар КПСС обкома секретарашен отделий заведующешен, республика Лакхехьарча Совета Президиумен Министрий Советен, комсомола обкомен облсовпрофен кулгалхоша, парте горкомий, райкомий секретараша, райисполкомий председателаша, пресса викалаша.

Гулбенначарна хьалхашка къамаьл дир КПСС обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева. Цо белгалдаьккхар, хоржамий кампани дукхкхача бахача наха безамца дакъа а лоацаш, демократе хьале чакхъяккха езилга. Иштта белгалдаьккхар депутаталла харжара бoaггIаш бола нах увттабе безалга, ерригa мегаргIйола кандидатураш гIулакхаца, принципиальни къеста а еш. Хоржамий кампанех пайда эца боагIа советски, боахамий органий, торговле, общественни кхачан предприятей, быта служба, коммунальни боахама балхара кхоачамбоацараш дIадахара. Уж шоай тайпара хьажар хила деза Iаьдала моттигерча органий балха.

Хоржамаш — из лоархIамегIйола общественно - политически кампани. Из дIагIоргъя езача хана, Сийлахьбоккхача Октябра 70 шу дузача шера, иштта вай общества вахаре кIоарга хувцамаш белгалдаь КПСС XXVII съезд чакхъяьнначул тIехьагIа.

Хоржамашта кийчо е еза партийни, советски, боахамий органий балха стилан методаштен эргалонаш яр, укх шера а бIарччача пятилетка а экономически социальнии дегIакхувлара планаш къамаьл доацаш кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбахар вIаши тардеш.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШКА

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советерча хоржамех долча Нохч-ГIалгIай АССР Закона 39 ст. хьежжа окружной хоржамий комиссеша Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ а беш, регистраци йир.

Назрановски района № 7 йолча Барсукински хоржамий округе гIолла 1941 шера ваьча, КПСС члена, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома юрта боахамен кхачан промышленностен отдела заведующе заместитела, Барсукински юкъерча школа хьехархой коллективо оттаваьча Бондарь Анатолий Петровича.

Наурски района № 122 йолча Николаевски хоржамий округе гIолла 1946 шера ваьча, КПСС члена, КПСС Наурски райкома, хьалхарча секретара, «Калиновский» комсаш лелаеча совхоза болхлоша, инженерно - технически болхлоша, гIулакхерча наха оттаваьча, Просвиров Анатолий Алексеевича.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пленум

Шоатта дийнахьа, укх шера 4-ча апреле, хилар КПСС Нохч-ГIалгIай областной комитета аргIанара, пхелагIа пленум.

«Эргалонаш ярахи парте кадрови политикахи» бола КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленума социам кхоачашбара долча областной партийни организаце декхарех дола дош дар дийцар. Доклад йир парте Нохч-ГIалгIай областной комитета хьалхарча секретара **В. К. Фотеева.**

Пренешка къамаьлаш дар: КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара **В. А. Куценкос,** КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретара **Г. Г. Махауре,** «Грознефть» объединене генеральни директора **Р. М. Хачатурова,** Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза мехотряда начальника **Л. Захаева,** КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара **Н. И. Айдинова,** Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене начальника **Э. Э. Исмаилова,** Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза дояркас **М. С. Умхаджаевас,** «Оргтехника» объединене парткома секретара **А. В. Галича,** НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела **Х. Х. Бокова,** Грозненски района «Грозненский» совхоза шурий-товарни ферма бригадира **М. А. Айгумовас,** Веденски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза председатела **А. А. Хусаинова,** НГIАССР Министрий Совета председатела **М. А. Керимова,** Сунженски района «Ассинский» совхоза тракториста **А. М. Гребенника,** «Знание» общества Нохч-ГIалгIай организаце правлене председатела, ЧИГУ профессора **В. Б. Виноградова,** КПСС обкома секретара **Е. В. Тумсоева,** Грозный станце узловой парткома секретара **И. В. Норенкос,** КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара **А. А. Мякиева,** НГIАССР бытовой гIулакхаш дара министра **Р. И. Зыгаловас,** НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхарча заместитела, Госагропрома председатела **А. И. Воронкина,** трамвайно-троллейбусни управлене трамвая водитела **Л. А. Ткаченкос.**

Дийцача дешах тIаийцаб шерра соцам.

Пленумо дийцад организационни дош.

КПСС обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе декхарех мукъавалийтав А. И. Тацитов кхыча балха тIа из хьожаварца дувзаденна.

КПСС обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующелла чIоагIъяьй хьалхагIа г. Грознен парте Октябрьски райкома хьалхара секретарь хинна **Л. П. Кизилова.**

Пленума балха юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК инспектора **С. Ю. Цурикова.**

МЕХАНИЗАТОРИЙ ДОШ

Сихбенна коартолаш дIаювш боахк «Назрановский» совхоза Хачубаров Хьадиса кулгалдеча звеноцара коллективни подрядагIа болх бу механизатораш. ДIае йоагIараш 80 гектар йолаш 6 апрель- хьатIаотташ шин агрегатаца цар дIайийнай 20 гектар совгIа. Механизатораша дош деннад 8—9 дийнахьа ерригa шоай коартолаш дIайийна яха. Хьинаре къахьег Оздоев Бисолта, Хачубаров Хьадиса, кхыбараша.

СУРТАШ ТIА: «Назрановский» совхоза звеньевой Хачубаров Хьадис; шоай балха хьакъехьа дагабоалаш латт механизатор Оздоев Бисолтеи № 4 йолча бригада бригадир Беков Махьмадгири.

И. ПЛИЕВА сурташ.

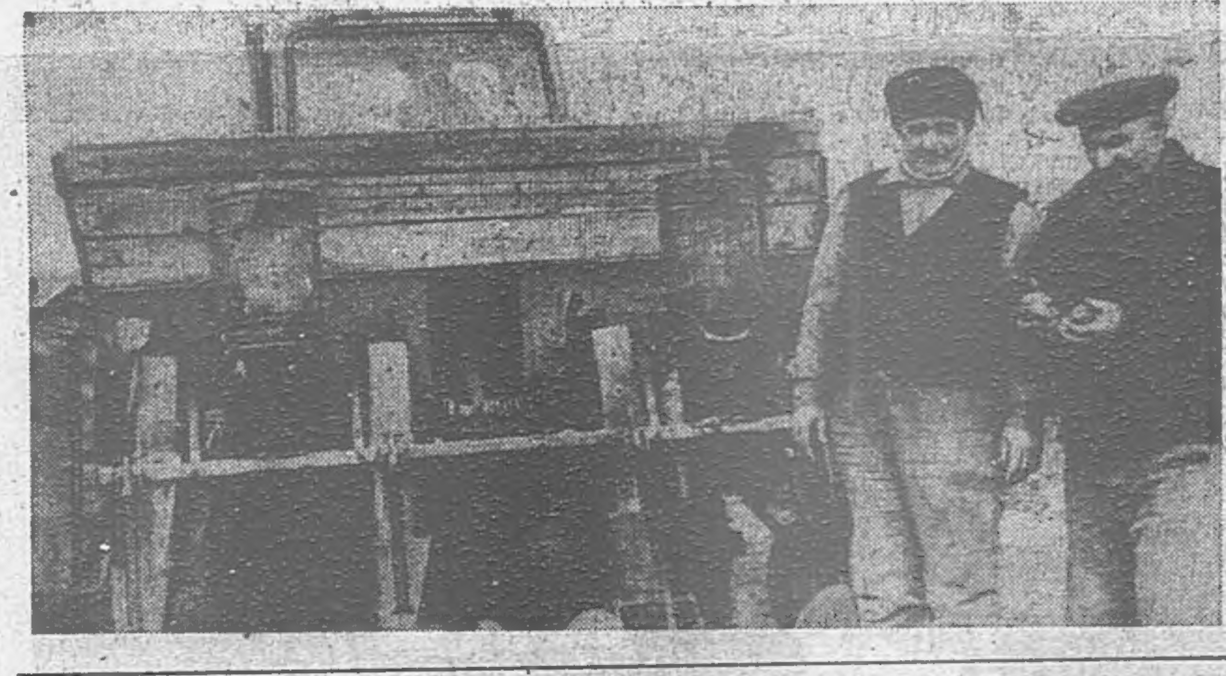

БЕШАМАШКАРА БОЛХ СИХБЕННАБ

ДIадахача шера сомаш хьувкъабарен уж бохкарен план толамца кхоачашйир «Орджоникидзевский» совхоза бешамаш лелаераша. ХIаьта планал совгIа 7 эзар центнер Iажаш, хьачаш, кхыйола продукци ехкар. Яхье баьннарашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар совхоза парткома члена, коммуниста Гончаренко Верас кулгалдеча № 4 йолча подрядни бригада коллективо. Цо чуийцар 12 эзар гаргга центнер Iажаш. Из хул планал кхоалагIа дакъа дукхагIа.

XII-ча пятилетка шоллагIча шера кхы а лакхера декхараш тIаийцад совхоза шийтте а бригадо — паччахьалкхенга 40 эзар центнерал кIезигагIа боацаш сомаш бохка. Цу гIулакха гурахье а лард еллай, хIаьта Iанна а балхаш даьд бешамашка.

— Бешамашкарча гаьнашта эшар даь ца Iеш, хIара гектара тIа 600 кг минеральни удобренеш йихьай оаха, — йоах совхоза керттерча агронома, юртбоахама Iилмай кандидата Цыкаев Вахас. — Удобренеш лаьттан кIал яхийтачул тIехьагIа, кхоачам хиллал хий диллад, хIара гектара тIа 500 кубометр боарам а болаш. Укх деношка гаьний ткъовронаш дIатедаш ба бешамаш лелаераш. ХIаьта дIатийда гаьнаш бешамашкара сихха арайоах.

Укх гарггарча хана бешамашта ремонт е болалургба болхлой. Цу гIулакха Iалашъяьй дикагIболча Iажий дIайогIа гаьнаш: «джанатан», «семиренко», кхыяраш.

Массаза санна, яхье баьннарашта юкъе хьалхле лелаю Гончаренко Верас кулгалдеча подрядни бригада болхлоша. Керда декхараш тIаийцад цар укх шера: 53 гектарах хIаране тIара 230 центнер сомаш гулбе.

Еррига юртбоахама техника ханнахьа тоаяьй совхоза механизатораша. ХIаьта хIанз уж кийчлуш ба бешамашка Iа даьккха садоахка хIамаш дIаяхара балхаш дIадоладе.

ВIАШИ ДАГА А БУВЛАШ...

Республика индустре ший тайпара моттиг дIалоацаш я «Промавтоматика» яха производственни объединени. Iилма-технически прогресс сихъеча даькъе хьалхарча мугIарашка ба объединенена чуйоагIача опытни завода конструкторашкара дIаболабенна мугIарерча болхлошка кхаччалца бола нах.

Иштточарех я Малякин Федор Александрович керте латта слесарий-сборщиккий бригада. Объединене а заводе а дика вовзаш саг ва Малякин. Цун хьинаре къахьегам белгалбоаккхаш лакха мах баьб Даьхено. Цунна енцей «Знак Почета» яха орде..., «СССР приборостроенеи автоматикаи Министерства отличник» яха сийлен Знак.

Федор Александровича а цун новкъосташта а къаьстта белгала шу да хIанзара дар. Нагахьа санна хьалха дIанхача ханашка коллектив вIашагIтохаш, кадраш хьакъоастаеш, уж дIачIоагIъеш болх бе бийзабале, хIанз из хинна хIама да. ХIара болхло лакха говзал йола, задани мел чоалхане яле а из кхоачашъе могаргдолаш вола саг ва.

...Цхьан дийнахьа кхайка тIа а вийха завода керттерча инженера Федор Александровичага аьлар: «Завода цIерагIа керда заявка енай, чIоагIа чоалхане болх ба хьалхашка латтар, хIаьта оаха цхьана барт баьб из декхар шун бригадага кхоачашдайта». Чоалхане заданеш кхоачашъе-м хьалхагIа а дийзадар Малякина бригада, бакъда хIанзара яр ший тайпара лоархIам болаш яр.

АСДУ яхача диспетчерски службана лаьрхIа автоматизированни система яр вIашагIйолла езаш хиннар. Цу система опытни парти г. Омска Iилма-тохкама институто арахийца яр.

Керда аппарат хила а хинна яр чIоагIа творчески уйла йолча коллективана мара вIашагIйолла могаргдоацаш. Сборщикаша цунах автомат-диспетчер оалар. Городерча пассажирски транспорта болх таханарча хано дIадехарашка хьежжа вIаштIехьбаккхара чIоагIа маьхе аппарат яр из. Цо таро лу рейсах йола хIара автобус мичахьа я ха, из еха моттиг нийсъелча хьем боацаш диспетчерске хоам бу. Лоацца аьлча управлене волча диспетчера бIаргаш а лергаш а да ала мегаргда цунах.

— Хьожаргда вай ер фуй? — аьнна, чертежашка хьажа эттар бригадера слесараш Хмельницкий Владимир, Куюков Акажомий, Акопов Григорий. Бригаде верригаш а 18 саг ва, бакъда, цу кхаьннена ховра эгара хьалхара дош ала дезараш шоаш болга.

— Ер ба а ба чIоагIа уйла тIаяхийта езаш чоалхане болх, — аьлар Акопова.

Цу дийнахьа денз керда заказ кхоачашде йолаелар бригада, хIаьта белгалъяьча хана хьалхара образецаш кийча а хилийтар. Технически отдела болхлоша лакха мах бир бригада балха. Цу гIулакхо дог-уйла айдир наьха. Шоай къахьегама иштта хоадам барах боккхий беш бар уж.

Заводе дIа мел доладьча дикача хIаман инициатор я Малякина бригада. Массаза а социалистически яхье хьалхалатташ хиларца белгала я из коллектив.

Т. ДАНИЛОВ.

ТIЕХЬАБУСАРАШ БОАЦАШ ЧАКХДАККХА ШУ

БАХЬАНАШ ЦА ЛЕХАШ ХИЛЧА

Ачалкхерча минеральни хий арахецача завода балха тIа долча кхоачамбоацарех дувцаш массехк критически материал кепатехар дIадахача шера «Сердало» тIа. Цар тIа дувцар оборудованех, механизмех лерттIа пайда ца эцарах, къахьегача наьха йоакхо ца ярах, цхьацца кIал кIийле йоаца бахьанаш а увттадеш, оаха продукци маьхала яккхара план хаданза кхоачаш ца еш хиларах.

Завода администраце, партийни, профсоюзни организацеша ханнахьа кхетадир шоай гIулакхаш, теркам тIа а бохийташ йола моттигаш белгалъяьхар, дикка уйла йича гучадаьлар пайда эцанза дукхха чура таронаш йолга а. Цудухьа ер шу дIадолалушше а гIулакхаш бокъалгахьа дахара хаьдда наькъаш белгалдир завода коллективо. Из бахьанце дикагIча оагIорахьа хувцабала болабеннаб болх. Ханал ши ди хьалха кхоачашъяьй хьалхарча кхаь бетта план. Заданел совгIа арахийцад массехк эзар шуша минеральни хий. Продукци маьхала яккхара кхаь бетта план 122,1 процент кхоачашъяьй. Цу юкъа къахьегама овсарле планал совгIа лакхъеннай 20,8 процент.

Соахка каст-каста хулар тхо долча «Сердало» газета болхлой. Оаха дика кхетадора тха гIулакхаш тоаделча бакъахьа хеташ, тхона долча гIулакха уж ухилга. Газета болхлоша зийра тха кхоачамбоацараш, уж дIадахара тIаерзаяь массехкказа критически выступленеш йир. ЛерттIа вIаштIехьа даьха дацар наха болх беча моттигера хьалаш а. ДукхагIа царна тха теркам тIаувзар газето. Бакъдар аьлча, раьза дацар тхоашта критика йича, хIаьта а тIехьагIо кхетадир оаха цох тхона доккха беркат даьнналга. Критико хоадамболлаш гучаяьхар тха теркама кIалхара ювла «готта» моттигаш.

ХIаьта уж моттигаш тха шортта яр. Кийча яцар завод таханарча хано дIадехарашка хьежжа болх бара. Массехк шера цахаддаш болх барах тишъеннаяр механизмаш, оборудовани. Цу тIа кийча продукци дIаоттаяра технологе дIа ма дехара йолаш яцар помещенеш.

Эггара хьалха гIулакх тоадара кIезигагIа дале а цхьан-шин бетта завод соца а яь капитальни ремонт е езаш яр масса йола узлаш, линеш. Тхоашта зе хуле а из ца дича даргдацар. Цудухьа укх шера январь бетта капитальни ремонт е доладелар тхо. Дерригa а балхаш тхоай низаьца чакхдаьхар. Шин бетта лаьрхIа хинна из гIулакх ханал шозза сихагIа йистедаьлар. Бутт кхоачаш эшанзар тхона ремонт яра. Тоаяь яьнна оборудовани болх бе йолаелча кхетадир оаха мел лоархIаме гIулакх да карагIдаьннар.

ХIанз тхо тешаш дар оахош укх шера белгал мел даь декхараш толамца кхоачашде таро йолгах.

Укхаза а белгалдаккха деза ремонт еча хана тха болх дIа мишта бода хьожаш хаданза «Сердало» газета журналисташа теркам лоаттабаьлга. Тхона фу эш хьожаш, новкъостал дир цар.

Феврали марти шин бетта, бетта, квартала план кхоачашъярал совгIа тIадиса декхар а дикка кIезигде таро хиннай тха.

Доккхеи чоалханеи да укх шера завода хьалхашка латта декхараш, лакхъеннай планаш. Нагахьа санна соахка планагIа 18106 эзар сома маьха продукци йохка езаш хинна дале, укх шера из цифра шозза гаргга лакхагIа я. Тха завода коллективо шу долалуча хана социалистически декхараш тIаийцадар шера план 27 декабре кхоачашъе аьнна, цхьабакъда, капитальни ремонт яьнначул тIехьагIа оаха кхетадир уж декхараш дикка хьалхагIа кхоачашде вIаштIехьдаргдолга. Цудухьа дукха ха йоаццаш завода коллективо керда, кхы а доккхагIдола социалистически декхараш тIаийцад — шера план ханал ши бутт хьалха кхоачашъеи пятилетка хьалхарча шин шера план тIадиса декхараш тIера дIа а доахаш Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дузача денга кхоачашъеи. Цунца цхьана заданел совгIа арахецаргъя массехк эзар сома маьха товарни продукци.

Тха хьокхамаш лакхдалара чIоагIа гIо дир хIара участкана, бригадана керте балхах дика кхеташ бола говзанчаш оттабаро.

Керттердар наьха сакхетам лакхбеннилга да, шоаш бизза производства дай хилар цар кхетадаьлга да. Из иштта хилийтара дукха болх бе бийзар администраце, партийни, профсоюзни организацей. Духхьал даьсса хабараш дувцарах хIама хургдац. Дика къахьега нах тIахьехарах а гIулакх хургдац, нагахьа санна, йоаггIаш йола йоакхо а еш, лерттIа балха хьалаш наха вIаштIехьдоахе мара хургдац дика хьокхамаш. Наха салаIа цIа дацар хьалхагIа. ХIанз сийрда, дIайха цIа хьалдаьд, цига ловза шашкаш, шахматаш, лакха радиола оттаяьй. Цул совгIа хьалъяь яьннай цIе уголок а. Нах балхара дIабуврбоацаш, цар къахьегамцара безам совбоаккхаргболаш социалистически яхьа керда форма йоалаяьй балха юкъе. ХIара дийнахьа смена йисте ма яьллинге ю балха итогаш. Норма тIеххкоачашъяь смена кхы гаьна а ца доаккхаш материальни хьисапе белгалйоаккх. Преме боарам пхе тумага дIакхоач. Из керда гIулакх чIоагIа раьза болаш хьаллаьцад наха. Цхьан дешаца аьлча моллагIчунна карагIдаьнна дика гIулакх белгал ца доаккхаш дитац. ТIаккха хьалхагIа из дацар.

Укх шера тхоай котельни я хьалъяь яьнна. Массе цехашка йIовхал дIакхачийта таро хиннай. КIайча халаташца Iалашбаьб беррига болхлой.

ХьалхагIа завода коа дукха автотранспорт хулар гулъяле, хий тIадоттарга хьежаш дуккха сахьаташ а доахаш латтар уж, хIаьта хIанз вIалла бIарга а гац машинаш.

ХIанз мовхьаш тIадоттарен Iодоассадарен дерригача балхашта механизаци яьй. Итт-пхийтта минут мара эшац хIанз массехк тонн продукци машина тIайотта. Цхьан операторо кхоачашду уж балхаш. Из бахьан долаш кхыча участкашка балхаш де мукъаваьннав 17 саг. Заводе мел долча балхех 75 процент дараштa механизаци яьй оаха. Уж балхаш дукхагIдараш тхоай низащца чакхдаьхад. Дика рационализатораш ба электрикаш П. Сычев, А. Арчаков. Къахьегам аттача баккхара цар шинне еннача цхьан рационализаторски предложене шера 13 эзар сома пайда лургба. Иштта дика рационализатор ва слесарь-наладчик А.-К. Измайлов а.

Шуша йиларгара уж дIа а къайла, этикеткаш тIалотаярга кхаччалца йола ерригa а процессаш кхоачашъяра автоматизаци яьй заводе. Дийнахь-бус 120 эзар шуша минеральни хий арахец оаха капитальни ремонт яьчул тIехьагIа.

ХIанз укх, сахьате сатогIчарех цаI долаш дус наьха социально-бытовой хьашташ кхоачашделга. Цу хьакъехьа ударни хургда ер шу. ХIана аьлча оахош баьча пайдах тхоашта доагIа дакъа цу гIулакхага дIадахийта лаьрхIад оаха. КIезига дац из дакъа — ши миллион сом гаргга. Укх шера аьхки хьалде доладергда 45 квартира чуйола цIенош, 200 моттига лаьрхIа берий беш. Цул совгIа кхы тIа а хьалъергъя шиъ бытовой помещени, 70 саг цкъа Iохайна хIама даа йиш йола столови.

КIезига дац даьраш, де лерхIараш. Бакъда, ма хетта шаьра бац тха иикъ. Дукха да тха теркама кIалхара дувла лоархIаме хIамаш. Царех цаI да нах бIайхача кхачанца Iалашбе вIаштIехьца доалилга. Малгобекски райпоца цхьана цу гIулакха хоадамбола решени тIаэца мегадац тхона хIанзалца. Цудухьа хIанз хIара дийнахьа делкъийна хIама даа болхлой цIакхувл оаха. Цу гIулакха лелаш шиъ вахтови автобус я.

Укх деношка кхы цхьаькха керда цех хьаелл оаха. Из мерза хий арахецаш хургъя. Эшаш йола оборудовани дIаоттаяьй, цунна наладка еш я хIанз. Таханкхоана яхар санна болх бе йолалургъя. Къамаьл чакхдоаллаш са цIераш яха безам бар дикагIболча наьха. Царех ба бригадираш Циздоева Цаэши Точиева Хаьдин, этикеровщица Актемирова Зайнап, Измайлова ПIаьтIамат, водителий бригада бригадир Эсмурзиев Ахьмад, розливни цеха мастер Белхароев Абукар, иштта кхыбараш.

М. МАРЗИЕВ,
«Ачалуки» яхача минеральни хий арахецача завода директор.

18 АПРЕЛЕ — КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

Болх бе араваргва 400 саг

В. И. Ленин ваь 117 шу дуза ди доккха цIей хинна хьинареча къахьегамца дезде лаьрхIа ба «Малгобекский» совхоза болхлой. Цу дийнахьа ялата лаьрхIа йола хьажкIаш, генараш, доакъара свеклаш дIаювш хургба Цечоев Лечас, Балоев Къайса, Чинхоев Адама кулгалдеш йолча бригадашкара механизатораш. Цар трактораш болх беш хургъя кходаьча доагорен материалийи чотагIа. Механизатораша дош деннад цаIи ахи балха норма кхоачаш а еш «цIеча шоаттдийнахьа» 50 гектара тIа хьажкIаш, генараш — 100, доакъара свеклаш 40 гектар дIае.

ДIадахача шера совхоза хьайбаш леладераша толаме кхоачашъяьй пачхаьчаьлкхенга шурен дулхи дохкара планаш. Беркате къахьег цар пятилетка шоллагIча шера а. ХIанз юкъера лаьрхIача дийнахьа ийс центнер шура дIалу цар молзавода. Ферма хьалхалаттача дояркаша Пишхоева Нинас, Узиева Хаьбата, Додова Любао, Солтукиева ПIаьтIамата, скотникаша Энгиноев Адама, Картоев Лечас декхар тIаийцад 18 апреле пачхаьлкхенна дIаенна шура 11 центнер хилийта.

Совхоза инженерно - технически болхлошеи пенсионерашеи пхи-ялх тонн тишденна аьшк гулдергда, массехк бIаь га дIайогIаргъя, шоай совхоза бригадий станашка лостам бергба.

Субботнике къахьегаш хургва 400 саг. Цар даькха 800 сом алапи шийтталагIча пятилетка фонде дIачудала лаьрхIад.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

ЦаI санна берригаш а

Ачхой-Мартановски района Самашкински консервни завода болхлой цаI санна берригаш а субботнике дакъа лаца лаьрхIа ба.

Тайп-тайпарча производственни участкашка къахьегаргда 528 саго. Царех 244 шоай массазарча моттигашка хургва. Завода коа, лоалахарча улицашка лостам беш хургва 168 саг, юхебисараша гIишлони ремонтании балхаш чакхдоахаргда. ЛаьрхIа да цIеча шоаттдийнахьа 12 тонн тиша аьшк гулде. Цхьан бригада коллективо кхояьча материалий чотагIа болх бергба.

Къахьегама цIей чакхдоаккхача дакъа лоацаргда 36 коммуниста, 174 комсомольца, 6 тIема ветерана, 38 пенсионера, къахьегама ветерана.

Цу дийнахьа консервщикаша хьаергья 12700 сома маьха продукци. Царех 1250 сом ГуржегIен долча новкъостала фонде дIахьожадергда.

В. КУРБАНОВ.

Хьинаре къахьегаргда

18 апреле хургдолча Ерригсоюзни коммунистически субботнике хьинаре дакъа лаца лерхIаш ба «Тепличный» совхоза болхлой. Из толаме чакхдаккхара укхаза вIашагIъеллай штаб.

— Цу дезача дийнахьа болх беш хургва 330 саг, царех шо-шоай массазарча баьцадаараш хьалкхедеча моттигашка — 200 болхло. ХIаьта гIулакхера нах тишденна аьшк гулдеш, гаьнаш дIайогIаш, кхы тIа эшараш деш хургба, — аьлар совхоза директора З. Амаевас.

— Цу цхьан дийнахьа «Горплодоовощторга» тикашка дIаяхьийта лерхI 27 эзар сома мах бола баьцадаарий продукци: нарсаш, помидораш, хоха баьцаш, хорсамаш, кхыдараш.

«ЦIеча шоаттдийнахьа» доккха цIей хинна къахьегаш хургболча баьцадаараш леладераша дош деннад шоай балха нормаш 120—130 процент кхоачашъе. ХIаьта алапи лаьрхIа царна доагIа 900 сом хулаш дола ахча шийтталагIча пятилетка фонде дIачудала оттадаьд.

С.-М. ЯСУЕВ.

ВАХАРА ХЬИСАП—СОВЕТСКИ

КХОАНЕН УЙЛА ЕШ

СССР профсоюзий XVIII съезда делегат хиннав «Октябрьнефть» НГДУ скважинашта капитальни ремонт еча участка вышко-монтажни бригада бригадир П. Мирошниченко. Цунгара интервью нийцай штате воацача тха корреспондента М. Фролова.

— Петр Александрович, делегаташа съезде дийцачох фуд хьона эггара чIоагIагIа дег чу дижар?

— «Сунжанефть» НГДУ къахьегама коллективо со хержавар НГIАССР мехкдаьттен газовии промышленноста болхлой областной профсоюзни конференце делегаталла. Цига со хержар Москве хиннача СССР мехкдаьттен газовии промышленноста болхлой III съезда делегаталла. Цу съезде отрасла профсоюза ЦК членалла а СССР XVIII съезда делегаталла а хержар со.

Съезда балхах дийцача укхаза сона бIаргадайнар дицлургдоацаш да. Вай мехка эггара йоккхагIйолча общественни организаце форум яр из. Съезде дийцар корта болаш къамаьл дар. Трибуна тIара хьахозар конструнтивни критика, профсоюзий болх эргабаьккха тоабара луш йола предложенеш.

Съезда ерригa а атмосфера, делегаташа даь къамаьлаш тешавеш дар парте, халкъо лаьца никъ нийса хиларах. Профсоюзаш миштa хила еза, эргалонаш еча, общества демократизаци еча малагIа моттиг дIалаца еза цар дувцаш ира дискусси хилар съезде.

Делегаташта чIоагIа дег чу дужаш дар новкъоста М. С. Горбачева съезде даь къамаьл. Эргалонаш яра профсоюзий бехктокхамах, вайх хIарьне бехктокхамах дийцар цо.

— Съезда решенеех фу аргдар Iа?

— ВЦСПС, ерригa а профсоюзни организацеш съездо декхарийла йир КПСС XXVII съезда решенеш лерагIа вахаре чакхъяха, мохк социально-экономически дегIаахар сихдара лоаттабеча къовсаме хьинаре дакъа лаца тIахьийхар профсоюза хIара член.

Эргалонаш яра дош, ховшма хиллара, къоастаду къахьегама коллективаша практически деча гIулакхаща. Тха бригада берригa а ший низ тIа а бахийта къахьегаш я хьалхашка латта декхараш кхоачашдара. ХIанз цига хьалха хиннарел шозза кIезигагIа ба нах, цхьабакъда балха овсарле лохьенна яц, хьадеш дар тешаме а дика а ду. ЦIенденна дIадаькхад тха коллективера балха тIехьависар, прогулаш елга. Массане а низ тIабахийта къахьег тахан. Кхыметтел хьалха ледарло еш хиннараш а хIанз хувцабеннаб. Цхьа ха яр, масала, В. Величкос во болх беш, тIехьавусаш .Из а хувцавеннав, эхь хет уллув боахкача нахах.

Съезда резолюце тIа да укх тайпара дешаш: «...Советски законаш лорадара, фусамаш екъача социальни нийсхо хулилга Iалашдара ха тIа латта декхарийла я профсоюзаш». Уж дешаш аз кхетадеш а теркаме йица а да. Карабулакски поселкови Совета депутат а жилищно-бытовой комиссе председатель а се хиларах тарра, комиссе членаща цхьана дукха болх бу оаха фусамаш йоагIачарна дIанхачийтара. АргIагIа латтачарех хIара саг тохк, бокъо йоацаш дIаязбаьраш спискана юкъера дIабоах. Иштта комисси оарцагIъялар бахьан долаш ца боагIараш списка юкъера дIа а баьха, НГДУ керда хьалдаьча цIагIа квартираш елар сварщика В. Колойтановна, экскаваторщика В. Щербаковна, бурильщика А. Кузьминовна, кхычарна.

— Заседанешта юкъе шоай хиннача вIашагIкхетарех дувцал.

— Делегатий - мехкдаьттахой группаца тхо хилар Ленински комсомола цIерагIча Московски автомобильни заводе. Укхаза тхона дийцар парте решенеш кхоачаш а еш, шоаш беча балхах — экономически механизм эргаяьккха тоаярах, производствана модернизаци ярах, «Москвича» керда модель арахецара беча балхах. Дег чура дIадаргдоацаш хилар Кремле, В. И. Ленина квартире а мемориальни кабинете а нийсдалар, тхо хилар Оружейни палате, Алмазни фонде. Ю. Гагарина цIерагIа йолча космонавташ кийчбеча Центре. Тхо вIашагIкхийтар космонавташца В. Терешковаца, В. Шаталовца, мехкдаьтта а газови а промышленноста министрца В. Динковца, Сургутера венача мастерца-мехкдаьттахочунца, Социалистически Къахьегама Турпалца В .Сидорейкоца, артисташца М. Ульяновца, К. Лавровца, Ю. Соломинца.

* * *

СССР профсоюзий XVIII съезда делегат П. Мирошниченко кхоане кхы а сийрдагIа хургхиларах бIубенна цIавенав профсоюзий форумера. Съезда балхах мохк тешшаме ураотташ боагIилгах дувц цо ший новкъосташта, коллективе. КIезига яц хьалхашка латта халонаш, проблемаш, уж цхьан шера дIайоахалургйолаш а яц. ХIаьта а керттера дар— мехка эргалонаш е безам болаш нах хилар.

Петр Александрович ваьв къахьегама дезале, юкъера профессиональни образовани я цун, кхозлагIа хержав из Карабулакски поселкови Совета депутаталла. Дукха общественни болх бу цо, из цехкома председатель, поселкови Совета жилищно-бытовой комиссе председатель, халкъа тIахьожама группа член ва. Нахаца дика, во юкъа долаш, мехка кхоанен уйла еш вах из.

Къонахчал гойтар

«Оаха шуга дIахойт Чернобыльски АЭС хинна авари дIайоаккхача хьинаре дакъа лацарах шун болхлочоа А. Демченкона баркал кхайкадаьлга», — цу тайпара каьхат кхьчар Нохч-ГIалгIай гIишлоц управленена чуйоагIача ворхIлагIча СМУ коллективе.

Чернобыльцашта хало тIаэттача хана царна гIо де оарцагIбайннача миллионаш болча советски наха юкъе вар ворхIлагIча СМУ слесарь - монтажник Демченко Алексей Иванович.

Советски наьха оамал а хинна дIаэттад моллагIа сагото, хало тIакхаьчача моттиге цаI санна массава а оарцагIвоалаш.

Къахьегама тIера болча болхлочун дезале хьалкхийнарех ва Алексей Иванович. Цун да Иван Федорович Демченко тIом хьалехьа СМУ аьшкапхьар, дика говзанч лоархIаш вар.

Сийлахь - боккха Даймехка тIом болабеннача хьалхарча дийнахьа денз фронте моастагIашта етташ Болгаре кхаьачр. Батальона командир а волаш йистебаьккхар цо тIом. Фронтера цIавеча юха а ше къахьийгача ворхIлагIча СМУ аьшкапхьар волаш къахьега волавелар. Укхазара вахар пенсе. Шийдас хьийхача наькъагIа хьавенав Алексей Иванович а...

1960 шера вера из ворхIлагIча СМУ слесарь - монтажник волаш болх бе. Укхазара вахар Советски Эскаре гIулакх де а. Даьхен декхар толамца дIаденначул тIехьагIа ше хьалха хиннача коллективе юхавера.

ХIанз Демченко лакха квалификаци йола специалист ва. Массехк смежни говзал караерзаьй цо. Инстеьккхай гIишлон техникум, болх баьб Монгольски Халкъа Республике. ВорхIлагIча СМУ болх беш дакъа лаьцар дукха а лоархIаме промышленни объекташ хьалъеча.

Чернобыле авари хиннача зулам дIадаккха кхыболча гIишлонхоща из а хьожавир.

— 24 сагах латтача бригадана керте оттавир со,— яхаш дувц Алексей Ивановича. — Цунна чубоагIар говза специалисташ - монтажникаш, электросварщикаш, слесараш. Реактора ремонташ елга дар тха декхар. Вай мехкарча дукхача къамех болча нахах латташ яр тха коллектив. Балхаш ханнахьа йистедахара тхоай низи хьинари кходацар оаха. Дика кхетадора тхоех тийша дукха долга. Юххьанца дийнахьа 3-20 минута мара бацар оаха болх. ЛаьрххIа спецбарзкъаш тIа а дийхе дозометраща. Хадданза тха могашалга хьожаш бар лораш.

Дог тохалора ахка юкъе кхаьчача хана юртбоахама культураш: сом, баьцадараш, кхаьча латта деза капаш дола ялатий арепаш бIарга яйча. «Чуэца тхо» яхаш нахага кхайкаш санна хетар уж. Хьаьнача украински лаьтта дика хьувкъ хIара шера ялат, коартол, сом, баьцадаараш. Хьалха цу хана - юкъа «гIогI» латтар кхашка хьувкъам чуэцача машиний. ХIаьта тхона бIаргабайнар сатем, унзара сатем бар. Цхьа гIанахьа долаш санна хетар из деррига а.

Цу хана хIаране кер чу уйла йоссар мел боккха кхерам ба ядерни тIом хьоабе гIерташ Рейгановски гIозаро дунен тIарча адамленна тIатувсар. Нагахьа санна вайха хIаране машар бахьанце къовсам ца лоаттабой дунен тIа цхьанна хIаманца нийсде таро йоаца хатар эккха гIертилга дикагIа кхетаде даьлар тхо Чернобылера сурт бIаргадайча.

Цудухьа тхоай салаIа бокъо йолча дийнахьа а балхаш соцадацар оаха. Дерригa а балхаш оттаьча ханал кхо бутт хьалха йистедаьхар.

Н. НИКОЛАЕВА.

ЦIЕ БАЙРАКХАШ ЕННАЧА КОЛЛЕКТИВАШКА

Болхлоша—совхоза, совхозо—болхлошта

Карарча пятилетка хьалхарча шера план 23,7 эзар центнер йолаш, 33,1 эзар центнер ялат даьккхар тха совхоза къахьегамхоша, хIаьта шура йоагIачул — 300 центнер, люцерна ги — 123 центнер дукхагIа дIаделар. Цу гIулакхаша 634 эзар сома пайда бир боахама.

Цу толамга кхача новкъостал даьча керттерча гIулакхех цаI — наьха къахьегам коллективни подрядагIа, хозрасчетагIа вIаштIехьбаккхар. Производства кхы тIа а затраташ яь йоацаше, балха уж керда формаш юкъейоалаьчул тIехьагIа, духхьал дIадахача цхьан шера, лурчогIа хинначул ялат — 1099 тонн, комсаш — 523 тонн, люцерна ги — 48 тонн дукхагIа даьккхар. Цунца цхьана 27,1 процент лакхделар наьха алапеш.

ХIаране тIеххьара эцаргдола ахча, кхыдар духхьал цо даьчох тийша хургдолаш оттадаьчул тIехьагIа, производство дегIайоалае, йоаккхача продукцега дIадодар лохде йиш хулийтаргйола таронаш лахара дукхагIа йоакхо е баьлар нах. Специалисташ, кулгалхой дукхагIа теркам тIабахийта баьлар Iилмана карагIдаьначох, толашагIа йолча опытах пайда эцара.

ЛурчогIа, хIаране баьча балха нарядаш а увттаеш ахча тийначa хана, хIара гектара тIара 30 килограмм мара люцерна ги чуэцанзар, масала, И. Магомедова кулгалдеча бригаде. Иштта из нийсделар алссамо ахча даккхар духьа дукхагIа лаьтта аха, из хьаьнде, кхыбола болх бе нах гIийртандаь, цу балхий дикала йоакхо а ца еш. Цхьабакъда, тIеххьара эцаргдола ахча чуэцаргболча хьувкъамах тийша хургдолаш оттадаьчул тIехьагIа, деррига хувцаделар. Ерригa уйла тIаяхийтар люцерна гима хулла дукхагIа даккха йиш хулийтача таронех пайда эцара. Цунца цхьана, чIоагIъелар балха дисциплина. Цо толам а баккхийтар. План 1.41 центнер йолаш, 1,66 центнер люцерна ги чудера цу бригадо хIара гектара тIара. Боахама 800 эзар сома пайда бир. КарагIдаьнначунга хьежжа хилар тIеххьара наха ийцар а. Масала, толашагIа болча механизатораша, царна денна ялат, доалахьа дола хьайбаш кхабара доакъар ца лаьрхIача, тIеххьара итог йича 8 эзар сом ийцар. БIаьсти аьлча «шабашке» дIаухаш хинна нах, балха дIаэца яхаш дехардеш лел хIанз. ХIаьта шоашта эшаш хилча а херже мара саг хьаэцац цу коллективо. Иштта да ялата культураш, доакъара свеклаш, комсаш лелаеча кхыча бригадашка а.

Хьувкъам дикка тIаккхийтандаь дукхагIа йоакхо ю хIанз совхозе юртбоахама культураш интенсивни технологех лелаяра а. Масала, соахка цу хьисапе кхедаь ялат хIара гектара тIара 47 центнер чудера. хьалхагIа хинначул 18 центнер дукхагIа. Цудухьа ка болча ялатал совгIа, ши бIаь гектара тIа ялата хьажкIаш а интенсивни технологех лелае лаьрхIад укх шера.

Комсаш лелаеча дезала подряд юкъейоалаяьй. Иштта из даьчул тIехьагIа соахка, масала, план 52,2 центнер йолаш, хIара гектара тIара 75 центнер чуера из культура.

Хьувкъам кхы а алсамбаккха йиш хулийтаргйола таронаш лехаш я. Масала, аханел дукхагIа йола комсаш Iан замалахьа лаьттан кIал йохка ца езача сортех я тха боахаме хIанз. Цул совгIа, йоа ца еш аттагIа чуэца йиш хургйолаш, хьалхен тIехьен кхачаш яраш хургйолаш дIайогIа лаьрхIад гаргарча массехк шера.

Хадданза зенаш деш дар хьайбаш леладелга. Фермашта реконструкци а яь, дикача фух доахан доаладаь, балха коллективни подряд юкъейоалаяь, тоадир цигара гIулакх а. Масала, соахка хIара кхоабача Iаттагара 2925 килограмм шура яьккхар, шера план 2212 килограмм йолаш.

Цу толамашка кхача къаьстта доккха новкъостал даьча, тха толашагIа болча болхлой цIераш яха а лов. Уж ба дояркаш С. Джакарова, С. Умхаева, Л. Урузбиева, Х. Саидова, механизатораш В. Хуцигов, шофераш М. Хамзатов, М. Алаев, кхаш леладеча бригадай бригадираш И. Насуханов, И. Магомадов, А. Сулейманов, дукха кхыбараш.

Нах чубахара лурчогIа бархI коттедж, соахка ткъо квартира йола диъ цIа хьалдаьд совхоза керттерча усадьбе — Беной-Юрта. Укх шера шиппа квартира йола кхы а ялх цIа хьалдергдолаш да. Вешта, 1995 шу хьатIакхачалехьа хIара дезала къаьстта квартира е цIа хилийта лаьрхIад совхозе. ЦIенош хьалдайтаргда бахача нахага а. ГIишлон материалех а болх хьабарах а цхьа дакъа ахча совхозо лургда. 140 моттиг йола берий беш яьй юрта. Цига бераш леладарах ахча телац даьшен ноаношен. Совхоза чотагIа ду царна мел эшар. ХIаьта хьалха берий беш хиннача цIагIа, субботникаш, воскресникаш деш боахама болхлоша тоа а даь, профилактори яьй.

Укх шера наха профессиональни, медицински гIулакх де йиш хургйолаш амбулатори хьалъергйолаш я. Промтоварни, продтоварни магазинаш а кафе а йолаш, хьаелларгйолаш я торгови центр.

ХIанз йолчоа тIаккхетаргйолаш я асфальт йилла пхи километр улицаш, иззал хинпровод. Белгалдаккха доагIа, совхозо хьа мел даьча цIеношка газ, дIайхен шийлен хий чудиллалга. Беш лелаяра йоккха моттиг я хIара цIенца, коа хьалдаьд хьайбаш, коа тIара олхазараш леладара кхийш, и. кх. дI.

Цу дерригнех иттех дакъа а де йиш яцар, совхоз пайда беш ецаре.

Кхай, хьайбай продукци дIаялара карарча пятилетка шин шера план Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача дийнахьа кхоачашъе, заданел совгIа укх шера паччахьалкхенна 200 тонн ялат, 70 тонн комсаш, 11 тонн люцерна ги, 10 тонн шура дIа а луш, 200 эзар сома цIена пайда бе декхар тIаийцад тха коллективо. ЛаьрхIар кхоачашдара низ дIакхоачар деш а я, хIаьта хIанзле цхьацца толамаш а даьхад. Масала, хьалхарча квартала план 600 центнер йолаш, март бутт юкъекхоачаш 650 центнер шура дIаелар паччахьалкхенна. ХIанз дийнахьен буси хIара кхоабача Iаттагара цхьайтта килограмм шура йоаккх е соахка укх хана хинначул йиъ килограмм дукхагIа. Апрель бутт болалуш паччахьалкхенна 850 центнерал кIезигагIа йоацаш шура дIаяла йиш хулийтаргья цу гIулакхо. ХIанзле 70 центнер планал дукхагIа долаш, кхоачашъяьй дулха йола хьалхарча квартала план а.

Кхашка балхаш толаме чакхдаха йиш йолаш кийча да тха деррига а: техника, дIадера лакха кондици йола фу, удобренеш, гербицидаш, кхы мел эшар.

А. ЗАВГАЕВ,
Надтеречни района «Озерный» совхоза директор.

«Кхай тIа болх бе йиш хулийташ хаоттам эттача дийнахьа хIара сахьатах ма хулла боккхагIа пайда эца гIерташ къахьегаш ба хIанз, бIаьстан юххье юв юртбоахама культураш дIаювча хана Надтеречни района «Озерный» совхоза механизатораш, болхлой. ХIаьта хIанзле ялх бIаь гектар гаргга дIайийнай цар горох, кен, люцерна.

Балха норма кхоачаш ца еш цхьаккха саг вац. ХIаьта къаьстта дика къахьег механизатора Б. Хуцигова, фу а удобренеш а хьатIакхухьаш лелача шофера М. Хамзатова, сеяльщикаша Р. Элежбиевас, Х. Кадыровас, кхычар.

СУРТАШ ТIА: 1. Механизатора фу де деза хьехаш ва совхоза керттера агроном Нурадиев Ибрагим; 2. Раьза ба сеяльщикаш (аьрдехьара аьттехьа) Элежбиева Рита, Насуханов Идрис, Кадырова Хадижат шоашта кийчбаьча кхачана; 3. Кхаш дIадувш йола агрегаташ.

З. БАТЧАЕВА сурташ.

Къахьега ца ловрашца—лира къовсам

Юкъара дар лоархIамегIа да

Наьха шоай доалахьа дола рузкъа социалистически доалахьенца нийсдича индивидуальни лоархIаш да. Из рузкъа дебадара хьаст ба социалистически боахамера болхлой, гIулакхерча наьха, колхозхой къахьегам. Цудухьа, наьха доалахьара рузкъа дукхагIа мел деба йIаьхийгIа хул социалистически доалахье а.

ХIара сага бокъо я шийдоалахьа вахаре эшаш йола моллагIа хIама хилара. Цун доалахьарча рузкъан бокъонаш лорайра тайп-тайпара белгалонаш оттаяьй Законо. Нагахьа санна къуша пальто е кхы хIама лочкъаьяле цун доалах ваьккхав цар цун да. Цу тайпара моттиг нийсъелча шийхIама е цох хинна ,зе юхаметтаоттаделга хьадеха бокъо я хIара сага. Лочкъаь хинна хIама цун даьга дIаяла декхарийла ва хIара саг, нагахьа санна комиссионни тика чура е моллагIча сагагара из ийца хиннаяле а. хIама ийцачоа из лочкъаь йолга вIалла ховш хиннадар е хиннадацар, аьнна къеста а ца деш.

Шоаш хьаэцаш йола хIама лочкъаяьлга ховшше хьанийраш а нийслу. РСФСР Уголовни кодекса 208 статьяга хьежжа зуламеча наькъагIа йола хIама хьанийца е ехка вола саг уголовни бехктокхаме оза йиш я, тоавалара балхаш а дайташ е чувалла ворхI шерага кхаччалца ха а тохаш. Цунца цхьана бокъо я цу тайпара хIама ийца волча сага доалахьа мел долча рузкъана конфискаци е а.

Шоайла барт а баь Ж. Сусуркаева, М. Талатова, В. Эльдерханова Грозненски районе «Молочный-1» совхоза жела чу а баьнна, 33 устагIа лочкъабаь хиннаб. Уж кха цар дехкад Алхан-Кала вахаш волча Ш. Сусуркаевга .Жа лочкъадаьрашта чубахка тайп-тайпара ханаш техкI. хIаьта Ш. Сусуркаевна тоавалара балхаш дара суд яьй, паччахьалкхенна болча пайдана хIара бетта даьккхача алапех 20 процент кIал а сецадеш. Лочкъадаь хинна совхоза жа юха дIаденнад.

Общественни социалистически доалахье лорае а йIаьхийгIа из е а декхар тIадулл СССР Конституце гражданашта, цох Советски строя сийлен а кулг тIаккхувдаде йиш йоаца а кIийле. Даьхен низи рузкъен дебадара источник, берригача къахьегамхой вахар культурни а дIаьхий долаш а хилара источник а лоархIаш.

ХIаьта хила йиш йий цхьанне а доалахьа доаца рузкъа? Ховш ма хиллара, яц. Хьаэцаргъя вай лаьттах а ехка дIахьулаяь йоахка ганзаш. Нагахьа мара ца нийслой а ,моттигаш хул уж кораеш. Цудухьа лаьрххIа закон арадаьккхад цуморча ганзех. Граждански кодекса 148 статья тIа белгалдаьккха да ганзаш — из цар да малав ха йиш йоаца е законагIа царна цо доал дара цун бокъо яйна лаьттах делла, е кхыча тайпара хьуладаь ахча, е маьхера хIамаш йолга. ЧIоаггIа дага лоаттаде деза, ганзаш — цхьанне доалахьа йоаца хIама ца хилар. Цун да паччахьалкхе я. Цудухьа, ганз кораьча саго цу сахьате, гоа а ца деш, хоам бе а гаргагIа йолча финансови органага дIадала а деза из.

Массехк шу хьалха вай мехка цхьан городе цIеношта ремонт еча хана болхлошта корадир кирпишкий хьисапе лоала а даь пенах чуделла доалла дошув. Хетаргахьа ,из дIалочкъадаьр хиннав революци хилалехьа цу цIагIа хиннача ювелирни тика да. Болхлоша ганз кораярах катехха хоам а баь, райфо дIачуделар корадаь дошув. Бакъда, царна юкъерча цхьанне къайлагIа чуйнхьа хиннаяр цхьа дошо кирпишк. ХIаьта тIехьале мишта яр цу гIулакха? ЗаконагIа ганз кораьча наха цун маьха диъ лагIа дакъа кхоач, цудухьа тоъал ахча делар дошув дIачуденнача хIаранена, хIаьта из лочкъаде гIийртар РСФСР Уголовни кодекса 97 статьяга хьежжа, паччахьалкхен рузкъана тIакховда гIортарах уголовни бехктокхаме эзар.

Шоай доалахьа рузкъа хилара гражданий бокъо чIоагIъяьй СССР Конституце, хIаьта законо лораеш а я из. СССР, РСФСР Конституцега хьежжа гражданий доалахьа хила йиш я: къахьийга яь доходаши сбереженеши, чуIе фусам, гIонна бола боахам, цIагIа эшаш йола хIамаш, кхыдар. Цул совгIа цар хила йиш я чоалхане йоаца хIамаш яра приспособленеши орудеши. Шоай хьашташ царца кхоачашдарал совгIа царна бокъо лу законо могаяь йола кустарни промысел лелае а. Масала, сахьаташ, авторучкаш, автомобилаши мотоциклаши тоае, сурташ дахеи фотопортреташ деи. Цу гIулакха хила деза халкъа депутатий районни Совета исполкомо хьалхxе денз денна регистрационни удостоверени.

Шоай доалахьа долча рузкъах шийматериальни а культурни а хьашташ кхоачашдара пайда эца йиш я хIара сага .Хьаэцаргья вай, масала, чуIе фусам. Вайх дуккхбараш бахаш ба моттигерча Советий е ведомствай доалахьарча цIеношка. Цхьабакъда, городашкеи городской хьисапе йолча поселкашкеи йолча нах бахара фонда диълагIа дакъа хулаш да наьха шоай доалахьа дола цIенош.

ХIаьта хаттар отт: шийдоалахьа масса цIа хила бокъо я СССР гражданина?

ХIанз лелаш йолча нормагIа (РСФСР УК 106 ст.) белгалдоаккх: цхьана бахаш болча марен сесаген хакхачанза долча цар берийи щий доалахьа а долаш, цхьа цIа мара хила йиш яц. Хетаргахьа деррига кхетадеш а да. ХIаьта фу дича бакъахьа да нагахьа санна цу дезала кхы цхьаькха а цIа хуле? Из дош къоастаде йиш я РСФСР ГК 107 статьяга хьежжа. Цу цIен дас шийна хеттача бесса цхьа цIа дохка е моллагIчоа совгIата дIадала бокъо я. Нагахьа санна цунна шийна из гIулакх вIаштIехьдаккха карагI ца доале из декхар кхоачашду халкъа депутатий Совета исполкомо.

ХIаьта хила бокъо яр — цхьа цIа. Бакъда, цIенош а бе-бе ма дий. Из хьал а белгалдаьккхад законо. Фусама нах баха майда 60 квадратни метрал тIех хила йиш яц, цудухьа лаьрххIа моттиг нийсъелча мара бокъо лац Совета исполкомо цу боарамал тIех майда йола цIенош хьалде.

ХIанз лелаш йолча нормашка хьежжа юрта Совето бокъо елар МагомадовгIар дезала пайдане майда 99 квадратни метр а йолаш. цIенош хьалде. ХIаьта белгалбаьча боарамал шозза дукхагIа дола шозза вIаштIардаь цIа хьалдир Магомадова. Суде дийцар дош, цIенна конфискаци е еза, аьнна решени йир. Нийса дий судо даьр? Теркалдаьдий-теш судо наха цIенош хьалдеш дуккха рузкъа дIадахийталга? Теркал а даьд, лаьрхIар нийса а да, хIана аьлча законага хьежжа боацача боарамах цIенош делга уголовни зулам да, из моттиг нийсъялийта саг, РСФСР УК 199 статьяс дIа ма деххара, чIоаггIача бехктокхаме оза йиш я.

Бокъо йоацаш хьалдаь цIенош дIа а доахаш 100 сом гIод техар Грозненски районни халкъа судо Ю.-Х. Тайсумовна. Иштта хьалдаь дола шозза вIаштIардаь цIенош дIа а доахаш, суд йир А. А. Закриевна Заводской района халкъа судо. Цу тайпара масалаш дуккха а да доаладе йиш йолаш.

Сага доалахьа долча рузкъан маьхерча шин тайпах къаьстта ала деза. Фусамехи автомашинехи къаьстта йола правилаш оттаелга лоархIаме гIулакх хилар лаьрхIад паччахьалкхено. Белгалдаьккхад, цIенош, дачаш, автомашинаш исполкома е суда решенегIа дIаяха йиш я, нагахьа санна къахьеганза яьча доходех уж ийца яле.

. Шийдоалахьарча рузкъах къа ма хьегаш пайда нийбе бокъо яц цхьанна гражданина. Цу хьакъехьа цIенхашта гIалаташ дувлийтар уголовни бехктокхаме оззал хIама лоархIаш да. Масала, мах болча а бос болча а металлех, кхерех изделеш яр. Нагахьа санна шийдоалахьа долча хIамах къахьеганза йола доходаш шийна е саг воле моттигерча Совета дехарагIа цун доалахьара из хьадаккхара решени е йиш я халкъа судо.

Доходаш шин тайпара я — къахьеганза яьраши саго шийхьацарца яьхараши. Иштта, масала, шийдоалахьарча машинаца, мотоциклаца е моторни лодкаца нах маьхах дIа-юха а кхувлаш, ахча даккха бокъо яц цхьанне а. хIана аьлча паччахьалкен таксеца конкуренци лелаелга а лоархIаш, цо боаккха мах мел кIезига бале а къахьеганза йола доходаш цу саго шийна елга да из. Кхыча тайпара да гIулакх шийфусам е дача нах бахара саго дIалуш хилча. Законо могийташ да из, нагахьа санна квартирах телаш долчул дикка тIех дола ахча цо царгара доаккхаш деце. Бакъде. боарамал тIех цо квартирах мах боахе дош суде гIолла лийца а дийца, цIенош дIадахара решени е йиш я.

Сага доалахьенна тIаккхувдара зулам санна хIама лоархI наьха хIамаш лечкъаеш къоалаш дар е гIаьрал а леладеш, уж царгара низагIа хьаяхар. Кхаь шера чуялла ха техай Наурски районни халкъа суда приговорагIа Наурски станице яхаш а цхьаннахьа болх беш йоацаш а лийнача Любовь Яцуна. Наьха хIамаш ше лечкъаеш хиннаяц цо. къоалаш де ахийтав шийтта шу даьнна шийвеший воI Яцун Алексей. Наьха велосипедаш лечкъа а еш, шийдаь йишийна дIателаш хиннав кIаьнк, хIаьта вокхо уж йийхкай.

«Вахара аттача новкъа» вала лаьрхIад Ножай-Юртовски районе вахаш хиннача ткъо шу даьннача З. Айтамирова. ХьалхагIа наьха хIамаш лечкъаеш хиннай цо, тIаккха гIаьрал леладе а ваьннав. Гудермесски городской халкъа судо диъ шера чувалла ха техай къуна, цун доалахьа мел долчоа конфискаци а еш.

Грозне вахаш хинна Бабаев Владимир массехказза набахта ваьллав, наьха хIамаш лечкъаяр бахьан долаш. 1985 шера мукъа а ваьнна цIавенача цо дитадац куц доаца шийгIулакхаш, цар тIехьаленах уйла еш хиннаяц. Юха а наьха цIагIа чу а ваьнна хIамаш яхьа гIийртав из, фусамдаьй вахаран унахцIенонней низаца кхерам тIа а тувсаш. Цун финал а дог деладеш яц. Октябрьски районни халкъа суда решенегIа шийтта шера чувалла ха техай цунна, доалахьа мел долча рузкъана конфискаци а еш, цунца цхьана РСФСР УК 62 статьяга хьежжа наркоманех низагIа дарба дайта а хьожавеш.

Къоал даь, гIаьрал леладаь, къа ца хьегаш шийна саго доходаш е, е спекуляци лелае гIийрта моттигаш миччa бесса яьнна а цкъа гучаяланза яргьяц, цудухьа вахара наькъа тIара лоарзагIа ца воалаш, шийкхоанен уйла еш хила веза хIара саг, цун керттера декхар да хьинаре вахара позици а йолаш, шийниз, хьаькъал, хьинар общественни рузкъа дебадара тIадерзаде, хIана аьлча из вайна массанена а юкъара да, цох дакъа кхоач хIара советски сага.

Р. ДОСТОВА,
НГIАССР прокурора помощник.

Вай лоалахой болча

★

БАРТТАЙНА ЗВЕНО

Кизлярски района «Горьковский» совхоза механизатораште дика хайнад мел пайдане да коллективни подрядах болх белга. Къаьстта Шелкопляс Михаила кулгалдеча звенона. Цунна чувоагIа кхойтта саг. Шиннегара дIайиккхача, юхебисараш механизатораш ба. Царех хIаранена тIехьа дIачIоагIъяьй трактор, тIехьатоссаш йола инвентарь, ялат чуэца техника. Пятилетка хьалхарча шера звенос боккха хьувкъам, чуйицаб. Къаьстта дика хилар гурахьа дув ялаташ. ХIара гектара тIара доала ялат юкъера лаьрхIача 40 центнерага дIакхаьчар.

Укх шера звенос леладу кIи кха соахка хинначул шозза доккхагIа да — 460 гектар. Цул совгIа цо Iунал дергда 500 гектар хьажкIашта. Кхы а да цхьа кха — 160 гектар люцерна.

Л. Шелкопляса, механизатораша Г. Солнышкина, Н. Шевченкос, И. Густомясова, И. Шелкопляса соахка гурахьа дика кийчдир лаьтта хьажкIаши люцернен дIаера, хий диллар, удобренеш тайсар.

ЛАЬТТАНЦАРА БЕЗАМ

Майски района «Ленинцы» яхача совхоза механизатора № 1 йолча комсомольско-кагирхой бригада доакъашхочун Божко Валере ткъаь диъ шу мара дац. Царех бархI лаьттанцарча балха дIаденнад цо.

— Юххьанца даьца гусеницаш йолча тракторца ихар со кхашка, — дувц В. Божкос. — Кхаь шера, ахкан каникулаш йолча хана. Цул тIехьагIа «Колос» «Нива» яхача комбайнаш тIа штурвальни волаш къахьийгар.

Шин шера трактора ко дIахеца дийзар — Советски Эскара мугIарашца дIавийхар къона механизатор. ХIаьта цигара цIавеначул тIехьагIа, юха а совхозе балха эттар Валерий.

— ДIа шоллагIа латтар — са «Нива», — яхаш пIелг дIахьувх В. Божкос. Тахан хьаеча мо цIена я из, хеталу цо цхьан дийнахьа а болх ца бича санна. Цхьабакъда, из иштта дац, ер кхоалагIа шу да цо совхоза кхашка къахьега.

Цецвоаккхаш да бригаде гур: цхьан кхоаленна кIал комбайнаш латт, шоллагIчоа — трактораш, кхоалагIчоа — селкаш, нохараш. Ерригa а техника балха кийча я.

— ДIадахача шера йокъал лаьттаяле а,— дувц В. Божкос, — кени кIан дика даьлар. Масала, кен хIара гектара тIара юккъера лаьрхIача 59 центнер чуйицар, кIа — 51 центнер. Аз дукхагIа болх бир кIа хьекха Iодуллача. Цу даькъе совхозе массарел дикагIа хьокхамаш тха экипажа хилар.

Укх шера а хьинар кхо ца деш, къахьега лаьрхIа ва къона механизатор, комбайнаш кхашка араяха дукха ха йисаяц.

«Кабардино-Балкарская правда».

ДИКАГIНОЛА ДОЯРКА

Дигорски района «50 лет Октября» яхача колхоза хьалха латтача дояркас Чехоева Валентинас цу профессех болх бу ткъо шу совгIа ха я. Цу юкъа цо хьалхедаь виъ воIи йоIи халкъа боахаме къахьега болабеннаб.

Соахка В. Чехоева ше болх беча ферме массарел хьалха яр — хIара кхоабача Iаттагара цо яьиккхар 4159 килограмм шура. Хьинаре къахьега йолаеннай из укх шера а.

— Массарел чIоагIагIа со гIадъюгар ферме дукха къона доаркаш хилар да, — яхаш дувц цо. — Аз хьийха йиIгаш я Тетдоева Зефира, Золоева Татьяна. Тахан 10 — 12 килограмм шура йоаккх цар хIара кхоабача Iаттагара. Цхьабакъда, из дац керттерадар, шоай професси чIоагIа дукхаезаш ба уж. Цо хьаьокх цар толамаш дахара кIийле малагIа я.

В. Чехоева шийна карагIдаьннарех кхоачам баь Iе дагаяц. Укх шера 5000 килограмм шура яккхара боарамга дIакхача уйла еш я из. Иштта да КПСС XXVII съезда решенешта цо лу жоп.

«Социалистическая Осетия».

«НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО» ЯХА СИИЛЕН ЦIИ НН. З. Ф. ЗАИКИНАНА, А. П. КУЧМЕИНА, Л. Г. РУБЦОВАНА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Унахцlено лораяра даькъе толамаш дахарах, юкъарча вахаре чIоагIгIа дакъа лацарах «Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лораяра заслуженни болхло» яха сийлен цIи лойла:

Заикина Зинаида Федоровнана — Надтеречни района № 2 йолча Гвардейски районни больница медицински сестрана;

Кучмей Анна Петровнана — Гудермесски санитарно-эпидемиологически станце санитарни лора гIончана;

Рубцова Лариса Георгиевнана — «Промавтоматика» яхача Iилма - производственни объединене здравпункта заведующена.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **С. КОЖУХОВСКИЙ.**

г. Грозный, 1987 шу, 30 март.

ХИЙ ТОХАРА — ДУКХАГIА ЙОАКХО

Хий детташ 161,9 эзар гектар лаьтта да вай республике. Юртбоахама культурай хьувкъам алсамбаккхара йоккха таро я из. ХIаьта миштa пайда эц цунах?

Соахка, масала, цIаккха а хий ца дуллаш 11 эзар гектар кхаш дитар. Хий ца кхоачаш къаьстта а дукха лаьтта — 3985 гектар Сунженски районе дисар, хIаьта Ачхой-Мартановски районе — 2515 гектар, Шелковской — 1575, Малгобекски — 801, Наурски — 743, Грозненски — 771.

Дукхача хана дена Iилмо а практико а бакъдаь хIама да, кхыча агротехнически гIулакхашца цхьана, чудуийташ вегитационни хьисапе хий диллар дика хьувкъам кхебара геттара лоархIаме хилар. Цунца цхьана, республика дукхача боахамашка вIалла а тохаш дац чудуийташ хий.

ТIехдукха хий тохарах лакхлургбац хьувкъам, из шийн ханнахьен тоъаен тохаш хилча мара. Тохкам а баь оттабаьча боарамга хьежжа тIаьда хила деза лаьтта, вегитаци йолча юкъа юртбоахама культурай овлаш долча массе а хана. Лоацца юкъа а цун боарам лохбича, къаьстта а баьцовгIа дегIайоагIача хана, дикка тIерабала мег хьувкъам. Ханал тIехьа техача хиво а пайда лац. Масала, соахка хаоттама «сагIага» сатувсаш баьгIа-толашагIа йола ханаш тувла а ялийта техача хиво, цхьаккха новкъостал данзар. Из бахьан долаш хий тохаш долча кхашкара а ихьиметтел хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 24,9 центнер мара фуалъяьха хьажкIаш яланзар. Цунца цхьана шийн ханнахьа хий техача, масала, «Кавказ» совхозе, хIара гектара тIара 37,5 центнер чуера, хIаьта «Атагинский» — 35 центнер. Вакъдар аьлча, из а хестабе йиш йолаш башха боккха хьувкъам бац.

Во да квалификаци а йолаш хий дуллаш бола нах тоъаш ца хилар. Дукхача боахамашка из болх бара моллагIа саг оттаву. Цудухьа цар техача хиво хьувкъам алсамбаккхара башха новкъостал а дац.

Хий дуллача механизмех дукхагIа пайда ийбе баьннаб тIеххьарча хана. ХIанз республике догIан хьисапе хий тохаш 728 установка я. Царел совгIа шоаш лелаш лакхапроизводительни 20 агрегат а я. ХIаьта а цу техникаца юкъера лаьрхIача 60 эзар гектара тIа мара хий тоха йиш яц. Вож дола лаьтта тIахецаш кулгашца хий дилла дезаш да. Цу гIулакха ши эзар совгIа саг эш. ХIаьта хIанз 1,2 эзар гаргга мара вац. Из доацаш, догIан хьисапе хий деттача агрегатех соахка аханел кIезигагIа яраш мара яцар болх беш. Иштта уж бахьан долаш шийн ханнахьа а эшача боарамагIа а хий дилла йиш хилац хIара шера. Цудухьа лоадама тIакхетац хий дехкача кхашкара республике гIолла чубахьаш бола хьувкъам а. Масала, хий ца дехкачара чуэцаш болчунца нийсбича, ялата культурай бар 8 центнер мара лакхагIа бац, шекара свеклай — 89 центнер, баьцадаарий — 26 центнер, силосаи мошача доакъаран кхеча хьажкIий — 54 центнер, и. кх. дI. Хин системаш хьалъяра, хий диллара дIадохийташ дар юхаметтаоттадац иштта кIезига болча цу хьувкъамо.

Бакъда, цхьадолча боахамашка хий детташ долчара боала хьувкъам республике гIолла юкъера лаьрхIача чуэцачул лакхагIа ба. Масала, ка бола ялат. Из соахка Мичурина цIерагIча совхозе 56 центнер чуийцар хIара гектара тIара, хIаьта «Гвардейский» — 42, «Каргалинский» — 45, Грозненски района Ленина цIерагIча колхозе — 46 центнер. Цунца цхьана, «Гехинский» совхозе — 16 центнер, «Шалинский» — 17,5, «Старощедринский» — 18,4 центнер мара даланзар. ХIаьта хьажкIаш. Уж геттара дика хьнйкъар Грозненскии Сунженскии районий Ленина цIерагIча колхозашка. Хьалхарчо 78,1 центнер чуера хий дехкача кхай хIара гектара тIара, вокхо — 59,4 центнер. Цунца цхьана, иштта хIана хиннад кхетаде хала долаш кIезига — хIара гектара тIара 6,5 центнер мара яланзар «Гехинский» совхозе.

Цхьадолча боахамий кулгалхоша, специалисташа хий диллара лоархIам кхета ца бар да из. Хаоттамга сатувсаш багIаш а дукха нийслу. Иштта уж бахьанаш долаш 40 эзар тонн гаргга ялатах, 25 — 30 эзар тонн шекара свеклаех, дукххача кхыча продукцех яьлар соахка республика.

Хий дехкача кхашка кхееча культураштa юкъе дуго къаьстта моттиг дIалоац. Боккха пайда беш а дукха хий дезаш а культура я из. Цун из хадданза эшача боарамагIа хилийтара, дукха чоалхане хина, системаш хьалъю. Цу гIулакха дукха рузкъа дIадохийт паччахьалкхено. ХIаьта хьувкъам лоха боландаь, зе мара пайда а бац вай республике дуга кхедаро. Ха дIа мел йода гектара тIара чуэца из хадданза кIезиглуш а латт. Масала, йислагIча пятилетке 36,5 центнер чуийца хиннадале, иттлагIча — 27,6 центнер мара даланзар. Фуд бахьан?

ТIадаларга диллача кондици лоха йолча гица дIадув дуга тIеххьарча хана йоккхийча моттигашка. Республике цхьаннахьа а цIенхаштта йоакхо яц цун ги кийчдара. Цул совгIа, дIадув цкъаза бIаьсти аьхача лаьтта. Тоъал Iалашбац дуга кхедераш минеральни удобренешца, гербицидашца, дохьажа химикаташца.

Дуга кхедеча керттерча моттига — Гудермесски района лаьрхIа рекомендаци оттаьй грозненски опытно-мелиоративни станце, хий диллара боарам, лаьтта хьаьндара удобренеш, уж товсара нормаши ханаши, из дIадув лаьтташ маца, миштa хувца деза белгал а доаккхаш. Цунга хьежжа болх бича 50 — 60 центнерал локагIа боацаш хьувкъам барггбар хIара гектара тIара. Цхьабакъда, из лерттIа кхоачашьеш йоацандаь, цу боарамга гарга а кхачац.

Цул совгIа из культура лелаеча боахамашка тоъаш бац дуга кхедара квалификаци йола механизатораш. Мело ю уж кийчбара, йоакхо яц из культура дика хьувкъаю нах моральнои материальнои белгалбахара, балхацара безам совбаккхара. Ледара я чуийцачул тIехьагIа дуга докъадара, цIендара йола технически база.

Цунца цхьана, из культура лелаяра агротехника лерттIа кхоачашъеча боахамашка дика хьувкъам а чуэц. Масала, «Брагунский» совхозе соахка хIара гектара тIара 37,8 центнер дуга даьлар, хIаьта Шелковской района «Красный пахарь» колхозе — 36,7 центнер.

Лакхе дийца кхоачамбоацараш дага а кхоабаш, уж кхы нийс ца далийтара низ дIакхоачар а деш болх бе беза укх шера. Лаьтта мел тIаьда да хьожаш, цу балхах бехктокхаме хургболаш нах оттабе беза хIара боахаме, цу гIулакха эшача гIирсаца уж Iалаш а беш.

ДогIан хьисапе хий деттача агрегаташа аттача боаккх хий дехкарий болх, лакхъю цар къахьегама овсарле. Из техника хIанззе а кийча хилийта еза, хIара агрегато шин сменагIа болх бергболаш гIулакх вIаштIехь а доаккхаш. ХIара агрегата лаьрхIа кха хьакъоастаде деза.

ТIахецаш хий диллара дикал кха нийса хиларах тийша я. Цудухьа лаьтта шийн ханнахьа планировка яра къаьстта теркам тIабахийта беза.

Хий дилларца цхьана, хьувкъам алсамбаккхара геттара лоархIаме да лаьтта хьаьндар. Республике хьатIакхухьа удобренеш эггара хьалха хий дехкача кхашка кхоачаргйолаш вIаштIехьдаккха деза. ХIара гектара тIа 10 центнерал кIезигагIа йоацаш товса а еза.

Уж балхаш боахамашка мишта чакхдоах хадданза хьожаш хила беза районий агропромий специалисташ.

Х. ЯЛХАРОЕВ,
республика Госагропрома подотдела начальник.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Кубе сухалца дIахьош да моттигерча промышленноста предприятеш хьалъелгеи царна реконструкци елген. Ахкустарни мастерскеш хIанзара мобильни производственни предприятеш хиле дIаувтт.

СУРТА ТIА: эцархой раьза болаш дIанйю Пинар-дель-Рио провинцерча керамически фабрика арахецаш йола хIамаш.

АПН—ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЛАКХАЧА БОАРАМЕ ХИННА ПОЛИТИЧЕСКИ ДИАЛОГ

Премьер-Министр М. Тэтчер Советски Союзе хьаяллехьа хьалхха английски кепайоазоно цун визитах из «исторически» я, аьлар. Цу тайпарча къамаьла раьза хила е ца хулаш Iе мегаргва, бакъда, къаьгта гуш да цаI — Москве КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева Британски правительствана керте латтачунца хинна къамаьлаш чIоагIа лоархIамен эшаши хиннад. Цар таро хилийтай хIанзарча хана керттера дарех дола дош — мишта лохбергба тIема кхерам, эггара хьалха мишта кIезигъергья ракетно-ядерни арсеналаш — къоастадара наькъаш дувца.

Цу хьакъехьа шинна а оагIоно дийцараша тешал ду, шоашта хетар кIоаргга дIа-юха дувцар бахьан долаш Европера гаьна кхетар юкъерча боараме дола ракеташ дIаяхарах долча деша хьакъехьа вIаши кхеташи позицеш гаргайоагIаши хилара. «Бостон глоб» яхача американски газето дика теркалдаьд цунца дувзаденна, «советски инициатива Iалаьмате дика таро лулга, дIахо хьалхашкахьа дахара тIехьа тIайоагIача хана ледакола лоархIаме хила тарлуш дола «евроракетий» хьакъехьара договор чIоагIде». Иштта дIагойтар химически герз дIадаккхара хьакъехьара переговораш дIачакхъяха езаш, Европейски континенте моллагIдараш санна дола герзаши герзащара низаши кIезигданза даргдоацаш хиларца дувзадейна дерригa дешаш дувца кийча хилар а. Хоам баь ма хиллара кIал кулгаш яздаьд цхьадолча советско-британски документашта, цу даькъе машара гIулакха космически аренех пайда эцара цхьана гIулакхаш леладарах, информаце, культура, образоване, и. кх. дI. даькъера контакташ шеръярах йола соглашени а йолаш.

Цунца цхьана переговораш йолча хана даланза а ца доалаш хьагучадаьлар тайп-тайпарча дешашта СССР-ан Великобританеней хетараш бе-бе долга. Цунца дувзаденна М. С. Горбачева аьнначоа комментареш еш лондонски «Таймса» белгалдаьккхад, «критика еш цо аьнначох доккхагIа дола дакъа «ядерни сдерживане» еррига стратегена хетадаь хилар». «Файнэншл таймс» яхача цхьаькха английски газето яздора, советски кулгалхочои Британски премьер-министреи «герзашта тIахьожам лоаттабара а сага бокъоний а проблемашта вIаши духьала бола ши никъ шоай хилар хаьдда чIоагIдир, бакъда, цар из дир Советски Союзаи Великобританеней юкъера гIулакхаш тоалургдолча тайпара», яхаш. Белгалдаккха доагIа дунен тайп-тайпарча мехкий пресса обозревателаша белгалдоахаш ма хиллара, М. Тэтчера йоккхий таронаш енна хиннай шийна хетар гуччахьа дукххача нахага дIаала, а советски нахаца вIашагIкхета а.

Москве хиннача вIашагIкхетарах йолча дукххача откликашта юкъера белгалъяккха йоагIа, цига хиннача дискуссе маIан а лоархIам а, хетаргахьа, бизза хьахьокхаш йола «Асахи» яхача японски газета комментареш. «Уж переговораш, — белгалдаьккхад газето, — лакхача боарамера политически диалог а хинна дIаэттай, Малхбоаленнен Малхбузеннен юкъера гIулакхаш тоадара йола шерра таронаш цу диалого хьа а еллаш».

«ТОРГОВИ ТIЕМА» ЗАЛПАШ

Март бетта тIеххьара кIира чакхдоаллаш Вашингтонера хьахозаш хилар «торгови тIема залпаш». Шийн тешармеча союзнико — бакъда керттерча конкуренто Японе леладеча гIулакхаша эгIазйингача США администраце мехка хьачукххухьача японски электронни промышленноста изделешта 100 процентни налог оттаяьй.

Цу «шоллагIа дунен тIом дIабаьнначул тIехьагIа эггара йоккхагIйолча, демпингови маьхех компьютерни микросхемаш США йохкаш хилара жоп луш, яьхай аьнна юкъеяьхача санкцеша» дунен экономика толхаяьй, аьнна белгалдаьккхад «Нью-Йорк таймса». Санкцеш юкъейолаьчул тIехьагIара эггара хьалхара ди керттерча капиталистически державай валютни биржашта «Iаьржа ди» хилар. ВIалла ца хиннача тайпара лохача боарамга (1 долларах 144,70 иен) кхоачаш лохъелар токийски бирже доллара курс. Токиора хьал «паника» санна а лоархIаш, Си-би-эс яхача американски телекомпане белгалдаьккхад: «доллара курс лохагIа ме хул, иена курс лакхагIа а хул, доазол арахьа японски товараш дезагIа а хул. Цар сбыт кIезиглу, пайда лохлу. Цудухьа бирже акцей курсаш чIоагIгIа Iолохъеннай. Уж доалахьа хиннараштa, японски исторе чухь ца хиннача тайпара, зе хиннад. Эггара доккхагIа зе хиннад электронни кампанешта...».

Японецарча кердача торгови тIема перспектива Нью-Йоркерча фондови бирже Доу-Джонса индекс чIоагIгIа лохъяларга кхоачадаьд гIулакх. «Уол-Стрит кхераш я, — белгалдаьккхад цунца дувзаденна Си-би-эс, — кердача торгови барьераша потребительски маьхаш лакхдаларга гIулакх кхачар, хIаьта цо юха а инфляце цIи михьара яккха а учетни ставкаш лакхъяларга кхоачае а мег, хIанзарча иштта а экономически дегIаахара эсалча темпаша экономически спадага кхача а тарлуш».

Биржашкара паника Лондоне ца кхоачаш а йисанзар. «Атлантика шинна а оагIорахьарча финансови рынкашка кегар эттар, цIенхаштта зе де а къиза а хила тарлуш бола торгови тIом болабаларах кхерабеннаб укхаза», — белгалдоаккх «Таймса». «Морган Гренфелл» яхача банка викало аьннад: «торгови тIема эггара хьалхара залпаш бIаргайира тхона, бакъда, кхерам ба царех Сараево йийна топаш хилар». (ДагайоахкарашI я, цхьоалагIа дунен тIом болабе бахьан хинна событеш). Сел категоричн а хургдац вай, из английски коммерсант санна, бакъда, империалисташ вIашка ихоххабеннача аренашка хIанз отташ латта хьал, моллагIа мугIарера дар санна-м дац.

Хьал тоаде гIерташ, Японе премьер-министра Я. Накасонэ лаьрхIар доал деш йолча либерально-демократически парте влиятельни деятель С. Абэ Вашингтоне вахийта. Хьалха кхыча мехкашцарча гIулакхий министр хиннача цун опытага, Вашингтонерча цун бувзамашка дог а доахаш, премьер сатувсаш ва США-цара аргIанара торгово-экономически конфликт тоаяра дола наькъаш корадарга. ЧIоагIгIа кийчлуш ва из цу мехка ваха ше а. Цхьабакъда, цу тайпара политически средстваш, нагахьа санна хIанзара конфликт IотоIае могаргдолаш яле а, хIанзарча империализма керттерча кхаь центрана юкъера вIашдухьаленаш иръялара керттера бахьан дIадаккха могаргдолаш яц.

КОРАБОАГIАРГБИЙ-ТЕ КIАЛХАРБОВЛА НИКЪ

«КорабоагIаргбий-те Итална тIаэттача йIаьхъеннача правительственни кризиса кIалхара бовлара эша никъ?, — из хаттар увттаду хIанз Апеннинашка дукханеша. Социалист Б. Кракси кертелаьтта пхи парти чуйоагIаш хинна кабинет отставке яха бутт бала боал. Цхьабакъда, хIанз а къаьгта ховш дац, мехка керда правительство мишта хургья. Керттерча политически партей лидераштa юкъе йIаьхъяь хиннача переговораша таро хилийтанзар е форма а е доал деш хургболча дукхагIбарий состав а белгалъе.

Христиански демократ Дж. Андреотти хьалха хинна коалици юхаметтаоттае гIортарах хIама ца хулаш висачул тIехьагIа Итале президента Ф. Коссига моллагIъяр санна йоаца решени тIанйицар: депутатий палата председатела Л. Йоттина цо тIадиллад керда кабинет вIашагIйоллара таронаш гучаяхар духьа консультаци елга. Цу тайпара декхар Итале исторе чухь эггара хьалха тIадиллад итальянски компарте члена, цул совгIа из а кхалсага.

Цхьабакъда, парте лидерашца шийн хиннача переговорий хьакъехьа ше даьр президентага А. Йотте дIадийцачул тIехьагIа, цунна мегадац кабинета кхоанен хьакъехьа решени тIаэца. Юххера а Ф. Коссигас лаьрхIад Итале политически вахаре ца хиннача тайпа гIа банкха: кхаьрача дийнахьа цо юхадаьккхад Б. Кракси правительство отставке йохийталга, хIаьта тешама вотум яккхара парламента духьала оттa везилга дIа а хайтад. Обозревателашта хетачох, президента цу решене мохк ханал хьалха парламентски хоржамаш де дезача кхоачабе тарлу.

Фу бахьан да керда кабинет вIашагIйоллара хьакъехьара дош дувцаш хинна переговораш йохара а керда правительство вIашагI ца йоллаш йисара а? Керттера бахьан — хьалха хиннача коалице керттерча шин члена юкъера барт чIоагIгIа ийгIа хилар. Уж ши член христиански демократаши социалисташи ба. Къовсам латт ХДП хаьдда духьала йолча юстицеи атомни энергех пайда эцарен проблемех укх аьхки хургйолча референдумашта гонахьа. Цхьабакъда, дукханешта хет партешта юкъера барт эгIара бахьанех цаI хьалхагIа шоаш дош денна доллаше а укх бIаьсти Министрий Совета пост христиански демократашта ИСП «дIаяла» ца тигар.

Кризис позитивни тайпара тоаергйола конструктивни предложенеш а увттаеш выступленеш еш ба итальянски коммунисташ. «Оджи» яхача еженедельника еннача интервью тIа ИКП Генеральни секретара А. Натта чIоагIгIа критика яьй фуннагIа даь а пхе партех латта коалици юха хьае гIертача буржуазни партешта, цун дешашца аьлча из «кхы хьае ала йиш яц». Из духьала хилар ханал хьалха парламентски хоржамаш дара перспективана а. «ЦIаькха а ханал хьалха парламент мукъаялийтача, — аьлар цо, — мехка политически система лелаяра цIенхаштта халонаш духьалъотта тарлу». Компарте Генеральни секретара хетачох, парламента хIанзара состав йолча хана коммунистически партеца а барта хилара ларда тIа дукхагIбарий керда состав хьае таро я.

Виталий ЧУКСЕЕВ,
Аскольд БИРЮКОВ,
Владимир МАЛЫШЕВ.
(ТАСС).

Китаера экономически реформа

БархI шу хьалха экономикана реформа йолаяьй Китайс. 1979 шера денз дIаяхача хана йоккха опыт Iомаяьй цу атта боацача, мехка халкъа боахаме овлан тIара хувцамаш де дезача новкъа. Нагахьа санна реформа чулоацам лоацца бувца эттача, из да — чIоагIгIа оттаяь хинна централизованни планировани дIайоаккхилга, рыночни хьисапера элементаш юкъе доаладелга, городерча предприятешта дукхагIа бокъонаш лулга, юрташка дезала подряда система вIаштIехьйоаккхилга, юххера а, уравниловка дIаяккха гIертилга.

Мехкара халкъа боахам дегIабоалабара дола экономически наькъаш лех Китае. ХIанз цу хьакъехьа телаш йолча предложенеех дукххаяраш хьалха мехка дукххача шерашка тийннарна тара а йоацаш белгга къесталуш я. Цхьайола решенеш тохкам бе безаш я, иштта йоах китайски экономисташа а, хIаьта кхыяраша дикка пайда беннаб.

Ала дезаш да экономически реформа еча хана кхоачамбоацараши гIалаташи нийслургдолга, из дика кхетаду Китае. Цун бахьан царна гу теоретически кийчо кхоачам боллаш ца хиларах, реформа чулоацам массане нийса ца кхетабарах. Вокха оагIорахьа, КНР вахаре чакхдоаха кердадараш цкъарчоа доккхий хете а, уж лоралуш, юхаувзалуш дIахьу, къаьстта укх тIехьарча хана дика гу из. Масала, дIадахача шера тIайийца банкротства закон опытни хьисапе да хIанз, хIаьта из а дац духхьал цхьан городе мара — Шеньяне. Цудухьа тахан цу мехка мел леладер хьатIаэца дезац массаза леладеш дола гIулакхаш, социально-экономически практика я, аьнна: Китае дувцача тайпара цхьадола боахамера кердадараш кхы вахаре гуча ца доалаш тохкам баьчча тайпара диса а мег.

ХIаьта а укх тIеххьарча шерашка ходаллал толамаш даьхад КНР экономически дегIаяро. Иштта, ялхлагIча пятилетке (1981—1985 шераш) юкъера лаьрхIача хIара шера 11 процент дегIаихай промышленни производство, юрта боахама— 11,7 процент, къаман доход — 99,7 процент. Наьха доходаш а дикка лакхъеннай. 1985 шера городе уж хилар 1148 юань (1978 шера — 608 юань), юрта 397 юань (1978 шера — 120 юань).

ХIаьта нийсъелар проблемаш а, царна юкъе цIенхашттара яраш а йолаш. Цу юкъе—промышленность, капитальни гIишлошъяр сов сиха дегIаахар, инфляце процессаш. Къаьстта из гучадаьлар ялхлагIча пятилетка юххерча цхьан шерен ах шерен.

1986 шу дар аргIанарча ворхIлагIча китайски пятилетка (1986—1990 шераш) хьалхардар. ДIадахача шера керттера декхар хинна дIаэттар, китайски кепайоазоно белгалдоаккхача тайпара, промышленность дегIайоагIалга юхатохар. Из юхатехар 9,2 процент (1985 шера 18 процент). ХIаьта кхыйола халонаш духьала эттар китайски экономикана. Масала, паччахьалкхен предприятешка промышленни продукци арахецарга дIабода мах 6 процент тIакхийтар. Паччахьалкхен банке хьакхаьча пайден налогаши 0,3 процент кIезигагIа яр. Цунца ювзаенна я паччахьалкхен бюджета дефицит. «Жэньминь жибао» газето яздаьчох, тIеххьарча массехк шера юкъера лаьрхIача цхьан шерара паччахьалкхен расходаш 14 процент хилар, хIаьта финансови хьатIадоагIар —8,6 процент. Сов тIех дар капитальни гIишлошъяра балхаш.

1986-ча шера Китае болабелар тохкамашкара предприятей директорий бехктокхама системага кхача. ДIадахача шера цу системах болх беш яр 27,7 эзар фабрикеи заводи, Китайски кепайоазоно белгалдоаккхача тайпара, цу гIулакхо цхьан оагIорахьа предприятей кулгалхой бокъонаш лакхъю (болхлой балха хьаэцареи мукъабалийтареи хьакъехьа), вокха оагIорахьа беча балха бехктокхам царна цIенхаштта тIабуж.

Цхьаькха доккха гIулакх чакхдаьккхад цига — къахьегама организаце системана реформа елга. Къахьегама договорий болх вIаштIехьбаьккхаб дIадахача шера 1-ча октябре денз. Нагахьа санна хьалха ше мел йоаккхача хана къахьегаш хиннавале, во бойя а дика бойя а, баьча балхах хьадоагIар цхьатарра а долаш, хIаьта хIанз администраццa къаьсттача хана лаьрхIа договор оттаю. Администраце бокъо я из договор йохае е из кхы йIаьх ца е, нагахьа санна болхлочо къахьегама дисциплина телхайойя, е цун квалификаци нийса еце. Цхьабакъда, уж керда условеш юххьанца балха оттараштa мара дIаяьржаяц хIанзарчоа.

1986 шера Китае тохкамаш даьд балха юкъе арендни, подрядни акционерни система оттаяра. Иштта, дIадаха шу чакхдоалаш арендах дIаеннаяр 60 эзар паччахьалкхен тика. Частни предприятеш 11 миллионага дIакхаьчар, хIаьта цига болх беш вар 17 миллион саг. Хояллал дегIаера юрта промышленность (кагий промышленни, транспортни, гIишлошъяра предприятеш, цул совгIа китайски кулгалхоша лерхIачох, юртарча наха болх хургболаш наьха хьашташ Iалашдара предприятеш). Нагахь санна 1984 шера уж 1,4 миллион хиннаяле, 1986 шера 12 миллионал совгIа яр.

Цхьан оагIорахьа къоастаде йиш яц юрта боахамера хьал. Ка болча ялатий хьувкъам 391,09 миллион тонн хилар 1986 шера, из хул цул хьалхарча шерарчул 3,2 процент дукхагIеи лийрхIача 400 миллионал кIезигагIеи. Ала дезаш да укх тIеххьарча шерашка Китае ялатий хьувкъам лоха ца хинналга: дезала подряда система юкъейоалаяра дика хьокхамаш деннад. ХIаьта цунца цхьана, тIеххьарча цхьан шин шера мехка хинна ялатий хьувкъам кIезига лаьрхIаб. Китае болабеннаб ялаташ дIадувш дола лаьтташ кIезигде. 1978 шера денз 1985 шерага кхаччалца уж кIезигденнад 11,3 миллион гектар. Цу гIулакха дукхаза а терко тIаяхийтай китайски кепайоазоно. Цун бахьан да дIачулуча ялатий маьхаш, массехаза уж лакхдаьдале а, лоха латталга. Уж лоха хиларо юхабетт ахархой, хIаьта шоашта кхыбола болх лаха а гIерт уж. Из болх царна корабоагIа юртарча промышленносте. Вокха оагIорахьа, юртабоахамен, промышленнин продукце маьхаша юхатетт аграрни сектор дегIайоагIилга (масала, ирригационни гIишлошъяр, кхыдараш).

Таханарча дийнахьа дукха а халонаш духьала увтт китайски экономикана. ХIаьта а мехка дIахо хургдолча дикачох тешаш ба Китае. Из тешар кIала кийле йолаш да, хIана аьлча укх тIеххьарча хана КНР халкъа боахамо даьха толамаш хьагуш да.

Игорь УШАКОВ,
(АПН).

ЧССР. Целлюлозно-каьхата промышленноста модернизаци елга — хIанзарча чехословацки пятилетка экономически программай керттера ярех цаI я. Укх гарггарча шерашка дIакъовларгъя массехк къаьна, хIанзарча хано дIадеххача тайпара пайда ца луш йола предприяти, цхьабакъда, царна меттел къаьст - къаьста лакхара пайда луш йола оборудовании хиш цIендеш йола сооруженеши оттаяь керда цехаши заводаши хьалъяро таро хулийтаргья цу отрасла производство дикка дегIайоалае.

СУРТА ТIА: Ческе—Будевицерча каьхат деча фабрика прессаца тоIадаь картон арахецача кердача цехе.

ЧТК—ТАСС сурт.

МОСКВА тахан. Столица Смоленски майдан тІара хьежача гуш дола кхыча мехкашцарча гІулакхий Министерства лакхача здане сурт.

В. КОШЕВОЙ сурт. ТАСС фотохроника.

Спорта хоамаш

ШАХМАТАШ

МаІача наха юкъера шахматех йола Нохч-ГІалгІайчен чемпионат чакхъяьннай. ЦІаккха ца эшаш дІайихьар яхьаш спорта мастералла кандидата Яндарбиев Руслана. Цо якха йиш йолча цхьайттанех итт очко яьккхар.

ШоллагІеи кхоалагІеи моттигаш йийкъар чемпионал ши очко тІехьабисача Сумкин Анатолей Кастарнов Александрей.

ВорхІ-ворхІ очко йолаш ба А. Комаров, Н. Мелькумянц, В. Джанаралиев.

КІАЛТОХАР

Къулбехьен Россера, Поволжьера «Урожай» ДСО берий - кхувшбоагІарий школашкара ший лоІаме кІалтохарах латаш бола спортсменаш вІашагІкхийтар Махачкале. Ирача къовсаме финальни яхьашка кхьачарашта юкъе вай республикера ялх викал вар. Бакъда, царех цхьа Исраилов мара чемпион хилнзар.

ШоллагІча моттиге ба Абубакарови Ибрагимови.

ФУТБОЛ

СДЮСШОР футбольни майда тІа облсовпрофа Кубок яккхара хетаяьча футбольни турнира керттера матч хилар. Хьалха оаха хоам ма барра, цига дакъа лоацаш йолча итт коллективана юкъе дикагІа ловзаш хьайоагІар «60 лет Октября» совхозен СаьмаІашкарча консервни заводен командаш.

ХІанз шоайла лайзар уж. Счет 4:3 йолаш заводчанаша котало яьккхар. ТІеххьарча турех тийша доацаш, облсовпрофа Кубок хьаяьккхай цар.

НЕКДАР

Кхаь дийнахьа Кисловодске «Трудовые резервы» яхача ший лоІамеча спортивни общества Центральни совета некдарах йола яхьаш льаттар. Цига дакъа лоацаш бар 1974 — 1975 шерашка баь кІаьнкаши йиІигаши.

Ши бІаь метр дистанцех баттерфляй оалача тайпара некдеш дошо медаль яьккхар Шаповалова Юляс. Призовой моттигаш яьхар Прима Ирас, Данилова Аняс, Сакиркина Ольгас.

Уж берригаш а Грознерча № 3 йолча школа дешархой ба. Къона спортсменаш яхьашта кийчбаьб тренераша Чернышева Людмиласи Белячков Викторас.

Т. СОКОЛОВА.

НАРКОМАНИ — ДОККХА ХАТАР

Укх тІеххьарча хана вай мехка чІоаггІа лирбеннаб наркотикаш хьаерашцара, уж йохкарашцара, наркоманашцара къовсам. Цох тамаш елга а дац: ший унахцІенонна доккха зе дарал совгІа, наркоман фуннагІа де кийча ва «кІай дохьаж» эца ахча Іалашдара. Кхы а да цхьа зулам: кхыбараш юкъеоз цо ший бІехача гІулакха, даьшкара - ноаношкара берашка доала лазар дІадоаржаду.

Масала, цхьан Грозненски больнице хиннар. Родильни отделене йоалаяьча цхьан кхалсаго Іодаь бер ер ма дий аьнна айп долаш хиннадац. Цхьабакъда, массехк сахьат даьлча вІалла ца соцаш делха доладеннад из, хІанз-хІанз садукъаргда укхан оалача дІакхаьчад, сийнденнад. Лораша чІоаггІа техкад цун бахьан. Юххера а наьна медицински карточкага хьежача гучадаьннад из наркотикашта тІакхувш йолга. Кхы де хІама доацаш бисача лораша морфе маха техаб бера. Вож дукха ха ялале делхачара сецад, тхьайсад. Иштта нанас леладаь харцахьара гІулакхаш Іаткъад бера.

Наркомани унзара лазар долга кхета ца ловраш дукха ба. Къаьстта новкъа да цу тайпара нах кагирхошта юкъе хилар. А. Курбанов лаьца ваьллачара цІавена дукха ха яцар. Цхьабакъда, кхетанзар из, нийсача новкъа валанзар, балха ваханзар. Деррига ший вахар, хьинар наркотически средстваш лахара дІалора цо. ЦІаккха дІакъастацар цунцара шприци махен. Бе-башха хетацар уж бІеха-цІена да аьнна, дегІа цхьан юкъа «салоІам» бича.

ТІеххьара лоацача хана корта бІогорабена а гонахьарчарна чІоаггІа кхераме а вар из. Цун кисара хьалаьцача шин урсах цаІ шийла герз оаларех дар.

ЗІамига волча хана денз аьрдагІа волаш хьавоагІар Шанхулаев Супьян. ИДН болхлоша дукха къахьийгар из бакъахьарча новкъа вакха гІерташ. Цхьан юкъа хувцавелар кІаьнк, бархІ класс чакхъяьккхар, Советски Эскара мугІарашка гІулакх де вахар. Цигара цІавеначул тІехьагІа Малхбоалехьарча электрически сеташка балха эттар.

Цхьабакъда, гаьна даланзар С. Шанхулаева «верзар». Соахка, шера тІеххьарча дийнахьа, Грознерча машиннаькъа вокзале корта бІогорабена а волаш, милице болхлоша соцавир из. Цун кисара корайир 10 грамм анашаи дегІа чІоаггІа Іаткъаш йола таблеткаши. Иштта кийчвенна хиннавар къона саг керда шу дезде. ХІанз уголовни бехктокхаме озаш ва наркоман.

Саг бехктокхаме оз наркотик ше а йоацаш, из хьаеш йола бийдал цунгара хьалаьцача. Цу тайпара моттиг нийсъеннай Ш. Шихова вахаре. Ше Ставропольски крае ваха волаш, тІехьагІа гашиш хьае йиш йола 56 грамм бийдал ийцай цо. ХІанз набахта чувоалл зуламхо.

Цхьаболчарна мотт хьалаьцача нарнотика дозал кІезига хилча, саг уголовни бехктокхаме озац аьнна. Иштта хетар чІоаггІа гІалат ва. Масала, «Минводы — Астрахань» яхача пассажирски поезда тІара хьалаьцав Н. Шимендеев. Цунгара корайй 0,5 грамм наркотик дІатеха цхьа гІаьле. ХІанз чувоалл наркоман.

Дукха ха йоаццаш хинна факт. Грознерча машиннаькъа вокзале дежурни часте кхо кагирхо воалавир.

— Фу даьд оаха? — раьза бацар уж, — кІеззига чхьагІар маларах укхаза хьадоаладе деза тхо? Хьадувца тхогара даьнна зулам.

Экспертиза яьккхача, гучадаьлар кагирхой кортош бІогорадаьхар е къаракъ а, е чхьагІар а, е кхыдола малар а доацилга. Наркотик яр уж корзагІбаьхар. Царех цхьанне икка чура дегІа чІоаггІа Іоткъам беш йола таблеткаш корайир.

Малаш ба зуламхой? Грознерча № 56 йолча юкъерча школа дешархой И. Салтыханов, Р. Нафиков, цу школе ваьгІа, тІаккха Серноводскерча юртбоахама техникуме дешаш хинна С. Арбиев.

Сево баьхаб уж зІамига боллаше, харцахьарча новкъа? Эггара хьалха дезалера гІулакхаш вІаштІехьа ца хиларо. И. Салтыханова да цхьанцахьа болх беш вац, «дІаьхача сома» тІехьаваьнна лел. Ший кІаьнк ловртовр де мукъа витав цо. Да воацаш хьалкхийнав С. Арбиев. Р. Нафикова да ЛТП дарба дайташ хиннав, хІаьта нана ший кІаьнк фу деш ва хьажа цкъаь-цкъа школе яхаяц. ТІаккха тамаш йий цу кагирхой вахара никъ гІолбалар?

Наркомани — доккха хатар. Кхетам балара болх лаьгІбалийтача моттиге овлаш хец цу халача лазаро. Из хургдоацаш берригa низ дІабала беза даьша-нааноша, хьехархоша, милице органий болхлоша.

Г. ТРЕГУБОВА.
«Грозный» станце ЛОВД ИДН начальник, милице майор.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ЦІий лелийтара паталоге Новосибирски Іилма-тохкама института медицински Іилмай доктора, профессора Е. Е. Литасовас кулгалдеча хирургий, анестезиологий, реаниматологий, иммунологий творчески группо организм кІоргга гипотерически лора а ергйолаш, дега операци яра технологи яьй. Сибирски медикаша баьккхача толамо таро хулийт искусственни хьисапе цІий ца лелийташ 100 а кхы дукхагІа а минута цамогаш волчун дог соцаде.

СУРТА ТІА: из йиІиг хІанз могаш я, хІаьта кастта цІа а гІоргъя. Цунна юхе ва кардиохирург Караськов Александр Михайлович.

ТАСС фотохроника.

ХЬАМСАРА ДАЙ-НОАНОЙ!

Диц ма лелаш ахка хьатІакхоачаш латтилгах, хІаьта шох хІаранена бакъахьа хет шоай берий ахканара кога гІирс хилча.

Цу гІулакха шоана новкъостал дергда «Заря» яхача № 2 йолча тика (ул. Заветы Ильича, 22) «Кога гІирса» секце болхлоша, цар шуга гойтаргба кІаьнкашта, йиІигашта, кхелетарашта эшаш бола кога гІирс.

Тхо хьеж шуга тхоай тикачу.

«Промтовары» объединени.

Хоттам

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, Малхбоалехьара секунде 3—8 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 7—12, Грозне 10—12 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 0—5, дийнахьа 9—14 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

Диц ма лелаш № 34 йолча «Мебель — хозтовараш» яхача тика чу дахка (ул. Жигулевски, 2). КІувсаш — Мебель секце болхлоша шоана гойтаргда тайп-тайпарча моттигашка хьадаь кІувсаш: Литве, Бресте, Цымлянске, Обухове, сийрдача бесара дорожкаш, салаІара креслаш, кхыйола цІагІа эша хІамаш.

Тхо хьеж шуга тхоай тика чу.

«Промтовары» объединени.

ТЕЛЕПРОГРАММА

7 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА
ДЕРРИГДУНЕН УНАХЦІЕНОН ДИ

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.05 — М. Горьке «На дне» яха пьеса. М. Горьке цІерагІча московски Художественни академически театра фильм-спектакль.
10.40 — «Кердадараш».
16.00 — «Кердадараш».
16.15 — «Массаза а малх хилба». Художественни творчества 2-гІа Ерригсоюзни фестиваль.
17.00 — «Компьютерцара къамаьл».
17.30 — ДІалохх пианиста Т. Ахметова.
17.55 — «Кердадараш».
18.00 — «Городаши шераши». Іилма-довзийтара фильмаш: «Города нийсархой», «Как по Волге-матушке»...
18.45, 22.50 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — Композитора Е. Крылатова авторски сайре.
21.00 — «Ха».
22.00 — «Ижкарий». Телевизионни документальни фильм.
22.50 — «Тахан дунен тІа».
23.05 — К. Готт юкъе а волаш музыкальни программа (ЧССР).

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.15 — «Хургбола никъ». Документальни фильма премьера.
8.35, 9.35 — Іалам Іомадар. 2-гІа класс. Моаршал да хьога, бІаьсти.
8.55 — «Александровский парк». Іилма-довзийтара фильм.
9.05, 13.15 — Французски мотт. Іомабу 1-гІа шу. 9-гІа передача.
9.55 — Іилма-довзийтара фильм.
10.05 — СПТУ дешархошта. Эстетически кхетамбалар.
10.35, 11.55 — Ботаника. 5-гІа класс.
10.55 — «Эрсий къамаьл».
11.25 — Дахчан зодчество.
12.15 — Короткометражни художественни фильмаш. «Пес Барбос и необычный кросс», «Самогонщики».
12.45 — «Шахматни школа».
13.45 — Телевизионни театр. А. И. Герцен — «Былое и думы». 4-гІа дакъа — «Набахте», 4-гІа дакъа — «Ссылка».
15.05 — «Кердадараш».
17.00 — Советски Союзе гІолла. Кинопрограмма.
17.50 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гІалгІай меттала).
18.05 — «Полет и подвиг продолжается». Телефильм.
18.25 — С. Орджоникидзе (гІалгІай меттала).
18.40 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
19.00 — Футбол. СССР чемпионат. «Торпедо» — ЦСКА. «Днепр» — «Спартак». Перерыв йолча хана (19.45) «Бийса дахьъала хийла шун бераш!»
21.00 — «Ха».
22.00 — Доазол дехьарча фильма экран. «Прага мукъаллар». 1-гІа сери. «Баррандов» (ЧССР).
23.05 — «Кердадараш».
00.30 — Футбол. Европейски «Порто» (Португалия) — «Динамо» (Киев). Португалера трансляци.

8 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.30 — Улуврен гаьнарен илли.
9.05 — «Соломенный жаворонок». Мультфильм.
9.25 — Документальни фильмаш: «Коа вІашагІкхетаргда вай», «Из са илли да».
10.00 — Киноафиша. ДІахьор — актриса И. Малышева.
10.45 — «Кердадараш».
16.00, 17.00 — «Кердадараш».
16.10 — «Наьна школа».
16.40 — «Бокхийбараши бераши». Документальни фильмаш: «Сакман в школьном расписании», «Бабушки... бабушки».
17.15 — «...Ялхайтта шу даьннен бокхагІеи».
18.00 — Волжски Паччахьалкхен эрсий халкъа хора концерт.
18.30 — «Герга истол».
18.45, 23.10 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — Мультфильм.
19.15 — ВЛКСМ XX съезда накъадолхаш. Дакъа лоацаш ва ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь В. И. Мироненко. «Нийса тамагІа».
20.45 — ДІалохх РСФСР халкъа артиста В. Мещерина кулгалдеча Центральни телевиденен Ерригсоюзни радион электромузыкальни инструментий оркестро.
21.00 — «Ха».
21.45 — Тхо долча хьоашалгІа ба г. Подольска къахьегамхой.
23.25 — «Озеро тайн — море загадок» Іилма - довзийтара фильма премьера.
23.45 — Сайрийнара ашараш.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.15 — «Игарка живет навигацией». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.35, 9.35 — Обществоведени. 10-гІа класс.
9.05, 14.00 — Немций мотт. Іомабу 1-гІа шу. 32-гІа передача.
10.05 — СПТУ дешархошта. Астрономи. Малх.
10.35, 11.50 — Юкъара биологи.
11.05 — Закон довзий хьона? Телевизионни журнал.
12.25 — «Прага мукъаллар». Художественни фильм. 1-гІа сери. «Баррандов».
13.25 — Физика. 9-гІа класс.
13.55 — «Кердадараш».
14.30 — Телевизионни театр. А. И. Герцен — «Былое и думы». 5-гІа дакъа — «ВІашагІкъастар».
17.25 — «РАПО. Оттара проблемаш». Документальни фильм.
17.35 — «Коммунисти эргалонаши» (гІалгІай меттала).
17.50 — ЦІе байрах лелаеча коллективашка. «Озерный» яха совхоз (нохчий меттала).
18.20 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
18.40 — Іилма-довзийтара фильм.
19.00 — «Вайн дин».
20.00 — Бийса дахьъала хийла шун, бераш! «Тобиаш». Мультипликационни фильм. (ВНР).
20.15 — «Ашарий киоск».
20.45 — «Хьай могаш хила безам бале».
21.00 — «Ха».
21.45 — Доазол дехьарча фильма экран. «Прага мукъаллар». 2-гІа сери.
22.45 — «Кердадараш».

9 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.20 — «Гушдар — теша халадар».
9.20 — «Дошо шайба» клуба призах. КхувшбоагІача хоккенистий тІеххьарча турнирах.
10.15 — ДІалохх «Концертино» яхача камерни ансамбло.
10.30 — «Кердадараш».
16.00, 17.40 — «Кердадараш».
16.10 — «Дин политикен».
16.55 — ЧССР фольклорни коллективай концерт.
17.45 — СССР Паччахьалкхен предприяте (объединение) Закона проект ювцаш. Дакъа лоацаш ва СССР мехкадьтта-химически мехкадьтта чакхдахарен министр В. К. Бородин.
18.15 — Футбол. Европейски чемпионий кубок. Ахфинал. «Порто» (Португалия) — «Динамо» (Киев). Португалера передача. Перерыв йолча хана (19.00) «Тахан дунен тІа».
20.00 — Карпов Владимир волча хьоашалгІа ба къона язархой.
21.00 — «Ха».
21.45 — ВЛКСМ XX съезда накъадолхаш. ТелетІий Москва — София.
23.15 — «Тахан дунен тІа».
23.30 — Советски илле концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.15 — «Земля и вода Андалы». Телевизионни фильм.
8.35, 9.40 — Юкъара биологи. 10-гІа класс.
9.05, 13.10 — Испански мотт. Іомабу 1-гІа дшу. 9-гІа передача.
10.10 — СПТУ дешархошта. Истори.
10.40, 11.40 — Дезала вахара этикеи психологии. 9гІа класс.
11.10 — М. Дудина поэзи.
12.10 — «Прага мукъаллар». Художественни фильм. 2-гІа сери. «Баррандов» (ЧССР).
13.45 — Телевизионни театр. А. И. Герцен — «Былое и думы», 6-гІа дакъа — «Владимир-«Клязьме», 7-гІа дакъа — «Москва, Петербург».
15.25 — «Кердадараш».
16.45 — Документальни фильм.
17.25 — «Позэе мугІараш». С. Гацаев (нохчий меттала).
17.40 — Говзанчаш. П. С. Митряшкина.
17.50 — Сийлахьча Октября 70 шу дузаш. Йодаш я шоллагІа Ерригсоюзни...
18.20 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
18.40 — «Кентавры» Художественни фильм. 1-гІа сери.
19.45 — «9-гІа студи». ДІахьор — политически обозреватель В. С. Зорин.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Вечера на хуторе близ Диканьки». Телевизионни художественни фильма премьера.
23.15 — Концерт.
23.30 — «Кердадараш».

10 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Іуьйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.20 — «Массаза а малх хилба».
9.05 — Документальни фильм.
9.55 — «Мекъал». Мультипликационни фильм.
10.10 — ДІалохх «Серенада» яхача духовой инструментий квинтето.
10.40 — «Кердадараш».
16.00, 17.20 — «Кердадараш».
16.15 — С. Михалкова турпалаш экрана тІа. «Большое космическое путешествие».
17.25 — «Дакъа хилар». Документальни фильм.
17.45 — «Машара никъ».
18.15 — ВЛКСМ XX съезда накъадолхаш. ХІама леха оамал. Белоруссе комсомола съездах.
18.45, 22.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Светлячок». Мультипликационни фильм.
19.10 — «Саги закони».
19.45 — ВЛКСМ XX съезда накъадохаш. «Салташа иллеш доахача хана». Салтий илле фестиваль. «Динамо» яхача спорта Дворецера передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — Фестивала дІахододар.
23.10 — Канадски хоккейца вІашагІкхетар.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.15 — «Са города цІей». Телевизионни фильма премьера.
8.35 — «Уралера фаьлгаш дувцар». П. П. Бажова вахарахи кхоллamaхи.
9.30, 14.10 — Английски мотт. Іомабу 1-гІа шу. 23-гІа передача.
10.05 — СПТУ дешархошта. КПСС XXVII съездах.
10.35 — Истори. 7-гІа класс.
11.05 — «Вай беш».
12.10 — «Вечера на хуторе близ Диканьки». Художественни фильм.
13.40 — Физика. 8-гІа класс.
14.40 — «Кердадараш».
14.45 — Телевизионни театр. А. И. Герцен — «Былое и думы». 8-гІа дакъа — «Новгород».
17.00 — Мультфильм.
17.15 — «Родом из Звездного». Телефильм.
17.40 — Хьувкъам - 87.
17.55 — Фильм-реклама.
18.00 — «Негатив». Сатирически журнал.
18.15 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
18.35 — «Шоана, юрта къахьегамхой». Концерт (нохчий меттала).
19.05 — «Кентавры». Художественни фильм. 2-гІа сери.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Пхьагал. тата, чІондарг». Мультипликационни фильм.
20.15 — «Поэзи». Е. Шевелева.
21.00 — «Ха».
21.40 — Спортивни акробатика. Ереванера передача.
22.25 — «Ираклий Андрениковa». Телевизионни документальни фильм.
23.35 — «Кердадараш».

11 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Моаршал да хьога, музыка».
8.55 — г. Ивановах документальни фильм.
9.50 — Телевизионни альманах.
10.50 — Массанена а хІарaнена а.
11.30 — Сийлахьча Октябра юбилейга. Историн довгдоаца мугІараш. «Доккха вахар». Художественни фильм.
12.35 — ВЛКСМ XX съезда накъадолхаш. ХІама леха оамал.
12.50 — Паччахьалкхен Центральни Концертни зале Таджикистана творчески кагирхой искусства говзанчий концерт.
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Хьайбай дунен тІа».
15.55 — «ДоттагІе». Телевизионни журнал.
16.25 — «Новкъост адмирал». Телевизионни документальни фильма премьера.
17.15 — Фотоконкурс. «Са хьамсара Дахье».
17.20 — Телехьажархой хаттараш жоп лу академика В. Г. Афанасьева.
17.50 — «Следствие ведут ЗнаТоКи». Телевизионни художественни фильма премьера. 20-гІа гІулакх — «Бумеранг». 1, 2-гІа сереш.
Перерыв йолча хана (19.25) — «Кердадараш».
21.00 — «Ха».
21.40 — Шоаттден сайрийна. «Дошо камертон - 87». Къоначa исполнителий Ерригсоюзни конкурс.
23.00 — «Замигача сагацара къамаьл». Дакъа лоацаш ва американски журналист Ф. Донахье.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранара гимнастика».
8.20 — «ГІишлоши архитектурeи». Киножурнал.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Іуйранара почта».
9.30 — «ВорхІ хатар». Художественни фильм.
10.40 — Дунен художественни культура. Пабло Пикассо — художник - коммунист.
11.35 — Мурмански студе телевидене программа.
12.25 — Концерт.
12.50 — «Вай беш».
13.20 — Спорти личности. Скобликова Лидия.
13.50 — «Сага кхел». Художественни фильм.
15.30 — «Директор мишта хорж». Завод РАФ (Латвийски ССР).
16.15 — «Халкъа ашараш».
16.30 — «Берала цІейш». Субтитрашца художественни фильм.
17.50 — «Йицлургйоаца музыкальни сайренаш». В. Моцарт — симфони до мажор кхоачашъю польски къаман филармоне симфонически оркестро. Дирижер — Е. Семков (ПНР).
18.20 — «Нохч - ГІалгІайчен кІира».
18.30 — «Заманхо» (гІалгІай меттала).
19.00 — «Мелодия». Телевизионни клуб.
19.30 — «Шун дехарца». Концерт.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Снегурочка». Мультипликационни фильм.
20.15 — Іилма - довзийтара фильмаш.
20.35 — Хи чу тувсавалар. Европа кубок. Болгарера передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Дика уйлаш». Художественни фильм.
23.00 — «Кердадараш».

12 АПРЕЛЬ
КОСМОНАВТИКА ДИ
I ПРОГРАММА

7.00 — Іуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.05 — Іилма-довзийтара фильм.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж».
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гІулакх ду Советски Союза!»
11.00 — «Іуйранара почта».
11.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «Унахцlено».
14.45 — Тахан — мехка противовоздушни оборона бІухой Ди.
15.00 — ПВО Московски округа иллеи халхареи ансамбла концерт.
15.45 — Саг. Льатта. Вселенни. Передача дІахьор Советски Союза шозза Турпал, СССР летчик - космонавт В. И. Севастьянов.
16.15 — Дунен халкъашта юкъера панорама.
18.45 — «Фантадром - 3». Мультипликационни фильма премьера.
18.55 — «Новкъост илли». Ерригсоюзни телевизионни конкурс. Новосибирскера передача.
19.40 — ЦТ экрана тІа духхьашха. «Давай поженимся». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — Футбольни обозрени.
23.25 — «Кердадараш».
22.25 — «Дунен кагирхой».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаотта!»
8.20 — «Къонал» яхача Новокузнецки профтехобразоване культура Шен иллеи халхареи ансамбла концерт.
8.40 — «Дика уйлаш». Художественни фильм.
10.00 — Дунен музыкальни культура ганзера. Н. Я. Мясковский.
10.40 — Литовске телевидене программа.
11.45 — «Шо доацаш илли а оалалац». Телевизионни документальни фильм.
12.35 — «Эрсий къамаьл».
13.05 — «Наргис». Мультипликационни фильм.
13.25 — Балетах. К. Голейзовске хореографи.
14.40 — Реклама.
4.45 — «Мода хьалхайоахар малав?» Телевизионни документальни фильма премьера.
15.25 — Кинопанорама. ДІахьор — кинорежиссер И. Ф. Масленников.
17.00 — Гушдар — теша халадар.
18.00 — Футбол. СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА.
19.45 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Ши клоун».
20.00 — Спортивни программа. Гандбол. Европейски чемпионий кубок. Ахфинал. МаІанах. Тусем (ФРГ) — СКА (Минск). ФРГ-ра передача. Хи чу кхувсавалар. Европа кубок. Болгарера передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Прелюдия судьбы». Художественни фильм.

РАДИО

7 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55—7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36—9.00 — «Производстве хьалхалаттараштa». Концерт.
9.15 — «Къахьегама ресурсех пайда эцар» (нохчий меттала).
9.30—10.00 — «Къона заманхо» (гІалгІай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Кхалнаьха кулгий йовхьал».
16.16 — «Унахцlено». Радиожурнал (нохчий меттала).
16.36—17.00 — «Шоана, юртбоахаме хьалхалаттараш». Концерт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30—18.40 — «Советаши соцкультбыти».

У К В

19.00 — Нохч-ГІалгІай ашарий концерт.

8 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55—7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36—9.00 — Илли оал Л. Мусаевас.
11.15 — «Эргалонаши дІахойодача ханара советски общества демократизации». Беседа (нохчий меттала).
11.30—12.00 — «Вай доттагІа Іалам». Радиожурнал.
15.15 — «Барт болча дезале» (нохчий меттала).
15.35—15.45 — «Ден темаех».
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Дунен халкъашта юкъера хьал.
16.15 — «Болхлой смена».
16.35—17.00 — «СелаІад».
18.00 — Керда хоамаш.
18.30—18.40 — «Республика кхашка» (нохчий меттала).

У К В

19.00 — Мехкарий лирически иллеш.
19.32 — Художественни самодеятельноста доакъашхой концерт.

9 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55—7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.35 — «Интернационализм — вай вахара закон» (гІалгІай меттала).
8.55—9.00 — Ашараш.
11.15 — Къамаьл дер районни радио. Шалински районера передача (нохчий меттала).
11.45—12.00 — «Болхлочун уйлаш».
15.15—15.30 — «Патриот» (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — «ДоттагІий оазаш».
17.31 — «Нохч-ГІалгІай поэзи музыка тІа» яхача циклацара передача.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Ерригсоюзни Ленински коммунистически субботника накъадолхаш» (гІалгІай меттала).

У К В

19.00 — М. Сулаева дешашта дахна иллеш.
19.34 — Илли оал Кагерманов ИбраьхІима.

10 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55—7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.25 — Передачай программа.
8.30 — «Мишта Іангара доал доахан?» Рейд (нохчий меттала).
8.45—9.00 — «Дикал: предприяте кизга» (гІалгІай меттала).
11.15—12.00 — «Хьамсарча мехка музыкальни вахар». Радиожурнал.
15.15—15.30 — «Юртара механизатор». Радиодувцар (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — Іилма - практически конференцега «Сийлахь Октябри Нохч - ГІалгІайчене хинна хувцамаши». «ДоттагІала традицеши революционни доттагІлеи» (гІалгІай меттала).
17.31 — «ЦІе сийгаш» (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — «Юбилейни вахте».
18.40 — 19.00 — «Вахара хьисап — советски» (нохчий меттала).

У К В

19.00 — Димаев СаІида иллеш.
19.50 — Нохч-ГІалгІай темаех фантазеш.

11 АПРЕЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55—7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.35—8.45 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Вахаро юхатетт» (гІалгІай меттала).
10.35—10.40 — Реклама.
11.30—12.00 — Литературни
11.00 — «Къонал». Нохч - ГІалгІайче.
12.40 — «Сатирически микрофон» (гІалгІай меттала).
13.00—13.15 — «Кердача тайпара къахьега» (нохчий меттала).
15.15 — «Илли уллув да». Юртбоахама къахьегамхошта лаьрхІа музыкальни программа.
16.00 — «Бригадни подряд балха тІа».
16.15—17.00 — «Кавказа Іуйренаш». Радиожурнал.
18.00—19.00 — «Ашарий почта».

У К В

19.00 — Лирически илле концерт.

12 АПРЕЛЬ
КОСМОНАВТИКА ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
17.30 — Передачай программа.
7.35—7.40 — Реклама.
8.25—9.00 — «Шоана дукхаеза ашараш».
11.20—12.00 — А. Пахмутовай «Созвездие Гагарина» яха цикл.
15.15—15.30 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. «Лоамашкара сердал» (гІалгІай меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30—17.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллеца доттагІал долчарна». Концерт.

У К В

19.00 — «Сакъердамеча талгІе тІа». Беламе программа.
19.15 — Эрсий иллеш.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: ред актора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностен транспорт ен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-06, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; 2-85-04; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттеи деношка

СФ05120. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1371.